

REPUBLICA SLOVENIJA
OKROŽNO SODIŠČE V LJUBLJANI

DELNA SODBA
V IMENU LJUDSTVA
in
SKLEP

Okrožno sodišče v Ljubljani je po okrožni sodnici

v pravdni zadevi tožeče stranke:

ki ga zastopa Odvetniška pisarna

proti toženi stranki:

ki jo zastopa Odvetniška družba

iz Ljubljane

in Odvetniška pisarna

Ljubljana, za

vročanje pisanj pooblaščenca Odvetniška družba

iz Ljubljane,

zaradi ugotovitve ničnosti kreditne pogodbe in plačila zneska EUR,
neveljavnosti vknjižbe, izbrisa neveljavne vknjižbe in vzpostavitve prejšnjega
zemljiškoknjižnega stanja oziroma podredno zaradi
razveze kreditne pogodbe in plačila zneska EUR ter izstavitve
zemljiškoknjižne listine

po dne 2018 opravljeni javni glavni obravnavi in po pridržanem izreku
sodbe dne marca 2018

RAZSODILO:

I. Zavrne se primarni tožbeni zahtevek v delu, ki se glasi:

„1. Ugotovi se, da sta notarski zapis opr. št. [REDACTED] z dne [REDACTED] 2008 Kreditne pogodbe številka [REDACTED] in Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve po čl. 142. SPZ, kakor tudi Kreditna pogodba št. [REDACTED] z dne [REDACTED] 2008 v navadni obliki, nična.

3. Ugotovi se, da je vknjižba hipoteke pri nepremičnini parc. št. [REDACTED] [REDACTED] ki je bila vknjižena v korist tožene stranke na podlagi notarskega zapisa kreditne pogodbe št. [REDACTED] in sporazuma o zavarovanju denarne terjatve po čl. 142 SPZ z dne [REDACTED] 2008, opr. št. [REDACTED] za zavarovanje terjatve v višini glavnice [REDACTED] CHF v evropski protivrednosti po referenčnem tečaju Evropske Centralne banke z obrestno mero 6 mesečni CHF LIBOR + 1,75% letno, ki je sprejemljiva ter je vezana na 6 mesečni LIBOR, EOM 4,81%; zapadlostjo glavnice [REDACTED] 2023, z možnostjo odpoklica kredita, skupaj z zaznambo neposredne izvršljivosti, neveljavna in se izbriše.“

SKLENILO:

- I. Zavrže se tožba glede primarnega tožbenega zahtevka v preostalem delu, to je glede zahtevka, koliko je tožeča stranka dolžna plačati toženi stranki (točka 2).
- II. Odločitev o podrejenem tožbenem zahtevku se pridrži do pravnomočnosti te odločbe.
- III. Odločitev o pravnih stroških postopka se pridrži do končne odločbe.

OBRAZLOŽITEV:

1. Tožeča stranka je dne [REDACTED] 2015 priporočeno po pošti na naslovno sodišče vložila tožbo, v kateri primarno zahteva ugotovitev ničnosti kreditne pogodbe in Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve, ki sta bili sklenjeni v obliki notarskega zapisa SV [REDACTED] dne [REDACTED] 2008. Zahteva ugotovitev neveljavnosti vknjižbe hipoteke na podlagi sklenjenega notarskega sporazuma, hipoteka naj se izbriše, tožniku pa naloži plačilo zneska [REDACTED] EUR v roku 15 dni, tožena stranka pa naj tožeči povrne pravdne stroške. Postavlja tudi podrejeni tožbeni zahtevek, s katerim terja razvezo istega notarskega zapisa, izstavitev zemljiškknjižne listine za izbris vknjižene hipoteke, tožniku naj se naloži plačilo enakega zneska, tožena

stranka pa naj povrne pravdne stroške. V tožbi navaja, da je na podlagi notarskega zapisa opr. št. SV [redacted] z dne [redacted] 2008, kreditne pogodbe številka [redacted] in Sporazuma o zavarovanju denarne terjatve, kot tudi kreditne pogodbe številka [redacted] z dne [redacted] 2008 v navadni obliki, tožena stranka kot banka dala tožniku stanovanjski kredit v znesku [redacted] CHF, z rokom vračila v 180 mesečnih anuitetah, z zapadlostjo prve dne [redacted] 2008, ostalih 178 pa zadnji dan v mesecu v mesečnih razmakih po zapadlosti prve anuitete in zadnje, ki zapade v plačilo [redacted] 2023, ko se izvrši dokončni poračun vseh do takrat neplačanih obveznosti iz naslova kredita. Višina mesečne anuitete na dan sklenitve notarskega zapisa je znašala [redacted] CHF (švicarskih frankov). V notarskem zapisu je bilo določeno, da tožena stranka obračunava obresti v višini 6 mesečnega CHF liborja plus 1,75 % letno in da efektivna obrestna mera znaša 4,81 %. Notarski zapis je bil sestavljen kot neposredno izvršljiv v razmerju do tožnika kot kreditojemalca in zastavitelja, kakor tudi v razmerju do [redacted]

[redacted] Kredit je bil dan za nakup stanovanja in izven namena poklicne ali pridobitne dejavnosti, zato je tožnika treba šteti kot potrošnika. V konkretnem primeru velja, da so pogodbene določbe, ki so v nasprotju z Zakonom o potrošniških kreditih (Ur. l. RS, št. 70/2000, ZPotK) in ki so v škodo potrošnika, nične, nejasne ali nepopolne določbe potrošniške kreditne pogodbe pa se ne uporabljajo, temveč se namesto njih uporabljajo določbe ZPotK. V danem primeru je treba upoštevati tudi predhodno odločbo Sodišča Evropske Unije v zadevi C 26/13 (nanaša se na razlago prava Unije, ki je zavezujoča tudi za slovenska sodišča), ki se tiče nedovoljenih pogojev v potrošniških pogodbah po Direktivi Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993. Na podlagi notarskega zapisa je bila za zavarovanje terjatve tožene stranke ustanovljena in vknjižena hipoteka na nepremičnini parc. št. [redacted] z zaznambo neposredne izvršljivosti. V skladu s sklepom [redacted]

2. Tožeča stranka v nadaljevanju najprej citira del zapisa iz sklepa Višjega sodišča v Mariboru, opr. št. I Ip 567/2012 z dne 14.6.2012, in trdi, da je vsebino zapisa tega sklepa treba uporabiti tudi v tem primeru. Ob upoštevanju zakonske ureditve po ZPotK in odločbe sodišča EU v zadevi C 26/13, ki se tiče nedovoljenih pogojev v potrošniških pogodbah po direktivi Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993, prav v primeru klavzule v potrošniški kreditni pogodbi, ko banka znesek kredita računa na podlagi vrednosti CHF ob zapadlosti anuitet, bi tožena stranka kot banka tožniku kot potrošniku ob sklenitvi kreditne pogodbe morala razkriti vse ključne

podatke, ki so pomembni za varovanje njegovega položaja kot potrošnika. Ta informacijska dolžnost zajema obveznost tožene stranke kot banke, ki je profesionalna oseba na svojem področju, da potrošniku kot laični osebi posreduje posredne informacije na jasen in pregleden način, da bi potrošnik lahko razumel vse možne rizike oziroma tveganja in bodoče obremenitve, ki ga lahko doletijo pri vračanju kredita. Gre za informacije o tveganjih, ki lahko razkrijejo resnično obveznost laičnega potrošnika, kar je razumljivo ob dejstvu, da je kreditodajalcem po naravi stvari same pogosto zelo mikavno, da potrošnikom prikrijejo resnična dejstva in obremenitve, ki izvirajo iz posamezne kreditne pogodbe. Banka na primer lahko izpostavi „najnižjo (ugodno) obrestno mero“, zamolči pa izredno izpostavljenost potrošnika zaradi tveganja, ki je povezano z najetjem kredita v CHF in slabitvijo tečaja EUR v razmerju do CHF, kot je to bilo v obravnavanem primeru. Posamezni banki kot kreditodajalcu se torej v okviru informacijske dolžnosti nalaga, da potrošniku na jasen in razumljiv način razkrije ne samo bistveno vsebino bodoče kreditne pogodbe, ampak tudi in predvsem tista kapitalska tveganja, ki so vezana na valutna razmerja pri najetju kredita v CHF in ki v konkretnem primeru vplivajo na izreden porast mesečnih obrokov anuitet kredita in na dejansko večanje glavnice kljub dejstvu, da se je v tem konkretnem primeru kredit vračal že od tedaj, ko so zapadle prve anuitete. Odplačevanje kredita je pogojeno s kupovanjem CHF po vsakokrat veljavnem prodajnem tečaju EUR v CHF tožene stranke, kar pomeni, da mora tožnik sproti pokrivati tečajne razlike, ki neposredno vplivajo na izreden porast mesečnih anuitet kredita in na dejansko večanje glavnice. Pa če primerjamo začetno stanje kredita, ki je bil izplačan po nakupnem tečaju tožene stranke dne [redacted] 2008, in prvo anuiteto, ki je zapadla [redacted] 2008, je cena anuitete v višini [redacted] CHF znašala cca. [redacted] EUR, cel kredit pa [redacted] EUR. Prodajni tečaj tožene stranke na dan [redacted] 2015 za CHF v EUR-u je znašal [redacted] kar pomeni, da v času te tožbe znaša cena anuitete približno toliko v EUR, kot znaša mesečni znesek anuitete v CHF, kar pomeni drastični poraz obveznosti. Tožnik je namreč po stanju v maja 2015 odplačal v skupnem znesku [redacted] EUR. Njegova obveznost iz naslova kredita po stanju na dan [redacted] 2015 znaša [redacted] CHF oziroma [redacted] EUR, kar je malo manj, kot je znašal celoten znesek kredita v EUR tedaj, ko ga je dobil izplačanega.

3. Bistveno ob tem je, da tožena stranka v konkretnem primeru ni izpolnila svoje pojasnjevalne oziroma informacijske dolžnosti v razmerju do tožnika. Ob sklenitvi kreditne pogodbe je izpostavila predvsem „najnižjo (ugodno) obrestno mero“, zamolčala pa je izredno dolgoročno izpostavljenost zaradi tveganja, ki je povezano z najetjem dolgoročnega kredita v CHF in slabitvijo tečaja EUR v razmerju do CHF na dolgi rok, kar je neposredno vplivalo tako na večanje vrednosti glavnice kredita in izjemni poraz mesečnih obrokov vračila kredita. V izjavi kreditojemalca z dne [redacted] 2008, katero je tožnik moral podpisati, je zapisano besedilo, da tožnik potrjuje, da je seznanjen s tveganji, ki izhajajo iz sprememb tečaja in posledične

spremembe referenčne obrestne mere. Tožnik se je zavedal, da lahko pride do določenega nihanja tečaja ne glede na omenjeno klavzulo, vendar pa mu je bil kredit v CHF predstavljen v primerjavi z ostalimi ponudbami kreditov tožene stranke kot zelo ugoden, pri čemer so bila izrecno predstavljena ugodna nihanja tečajev CHF v razmerju z EUR, kar je prispevalo k odločitvi tožnika, da najame takšen kredit. Po drugi strani pa je bila tožena stranka že v letu 2005 opozorjena od Banke Slovenije na tveganja zadolževanja z vezavo na vrednost CHF. Banka Slovenije je na to opozarjala poslovne banke že v Poročilu o finančni stabilnosti iz leta 2005, naslednje opozorilo poslovnim bankam je bilo poslano v juliju 2006. V tem opozorilu je bilo zapisano, da morajo banke komitente popolno in jasno informirati o bančnih produktih, s poudarkom na tveganjih, katerim se izpostavljajo kreditorejmalci z najemom posojil v tuji valuti ter je od bank istočasno zahtevala, da morajo komitentom najprej predstaviti ponudbo svojih produktov v EUR-ih. Naslednje opozorilo Banke Slovenije poslovnim bankam je bilo decembra 2007 in v njem zahtevano, da banke potencialnim posojilojemalcem vedno predstavijo ponudbo posojil v EUR-ih. V septembru 2008 je bila na pobudo Banke Slovenije izdana zgibanka „Informacija o tveganjih najemanja kredita v tuji valuti“, s katero tožnik ni bil seznanjen.

4. Tožnik trdi, da v konkretnem primeru s kapitalskimi tveganji najetega kredita v CHF ni bil seznanjen. Šlo je za tako imenovani „toksični kredit“ in za zavajanje s strani tožene stranke, ki je izkoristila nevednost tožnika kot laične nasprotno stranke, pri čemer je izkoristila marketinški princip „ugodne obrestne mere in nizkih stroškov“, kar je prilagodila zahtevam trga, saj je takšne kredite ponujala za stanovanjski namen, s čimer je ta finančni inštrument prilagodila zahtevam specifičnega trga dolgoročnih stanovanjskih kreditov ob ustvarjanju vtisa, da gre za ugodne kredite prav zaradi stanovanjskega namena in njegove dolgoročnosti. V konkretnem primeru je vezanost kredita na tujo valuto bistveno povečala kompleksnost takšnega bančnega produkta, po drugi strani takšen kredit v osnovi omogoča asimetrične oziroma nesorazmerne koristi za toženo stranko kot banko, pri čemer tožnik ni zmožen oziroma sposoben absorbirati izgub, ki so mu že nastale oziroma mu še naprej nastajajo zaradi najema takšnega kredita. Treba je upoštevati, da laični potrošniki niso dovolj obveščeni in izobraženi, da bi razumeli tveganja in možne posledice takšnih dolgoročnih kreditnih pogodb, pri katerih so zasledovali izključni namen pridobitve ugodnega stanovanjskega bančnega kredita. Negativne posledice finančno izčrpavajo tožnika, po drugi strani je tožena stranka v položaju neupravičenega bogatenja, saj je na račun tečajnih razlik do sedaj ustvarila pozitivni porast zahtevka preko [REDACTED] EUR, takšno stanje zadeve kaže na elemente oderuštva.
5. Tožeča stranka poudarja, da tožena stranka tožniku ni predstavila podatkov o tveganosti valutnih menjav, s katerimi je sama zagotovo razpolagala. Tožniku ni

pojasnila, da lahko gre v primeru CHF in v okoliščinah finančne krize za zelo specifična tveganja, ki so povezana z izjemno majhnim valutnim območjem CHF, kar je v finančni stroki znana okoliščina, ki lahko bistveno vpliva na tečajna razmerja. Tožeča stranka zato trdi, da je na strani tožene stranke šlo za:

- opustitev razkritja okoliščin, ki so vplivale na razumevanje rizikov tožnika ob sklenitvi obravnavanih pravnih poslov,
- izkoriščanje okoliščine, da tožnik ni bil sposoben sam razumeti pomena tveganja, povezanih z najemom kredita v CHF,
- izkoriščanje nezadostne izkušnosti tožnika in njegovega obravnavanja v nasprotju z očitnimi okoliščinami nezadostne izkušnosti na njegovi strani,
- vnaprejšnje vedenje tožene stranke o prerazporeditvi rizikov posla na tožnika,
- izkoriščanje potreb tožnika, da pridobi kredit za reševanje stanovanjskega vprašanja,
- odsotnost kavze pogodbenega razmerja.

6. Tožeča stranka navaja, da sklenjeni pravni posli nimajo podlage (kavze) oziroma je ta nedopustna, saj iz nje ne izhaja zadostna stopnja verjetnosti, da bi tožena stranka v razmerju do tožnika prevzela realno tveganje iz sklenjene pogodbe in da bi tožnik realno gledano lahko pričakoval ekvivalentno izpolnitev tožene stranke. To je razvidno iz tega, da tožnik že 7 let redno odplačuje kredit, pa se je kljub temu glavnica kredita v EUR efektivno minimalno zmanjšala v primerjavi z glavnico v EUR, ki je bila izplačana iz naslova kredita, saj znesek kredita po stanju v [REDACTED] 2015 znaša skoraj [REDACTED] EUR, kar je zgolj za cca. [REDACTED] EUR manj, kot je znašal sam EUR-ski znesek kredita ob sklenitvi kreditne pogodbe v letu 2008. Na drugi strani je tožena stranka izplačala kredit po ugodnem tečaju EUR za CHF in je vse tveganje, ki je v tem primeru enormno in je vezano na valutna razmerja v pogojih gospodarske krize, prevzel izključno tožnik. Tega tožnik seveda ni vedel, s tem tudi ni bil seznanjen. Sklenjeni posli tako nasprotujejo temeljnemu načelom enakopravnosti udeležencev v obligacijskih razmerjih, načelu vestnosti in poštenja, kot tudi omejitvam pogodbene svobode, zato so v celoti nični na podlagi 4. odstavka 39. člena in 1. odstavka 86. člena Obligacijskega zakonika (Ur. l. RS, št. 97/2007, OZ).
7. Gre pa tudi za oderuške posle. Tožnik ni razumel same vsebine poslov. S tovrstnimi posli ni imel nobenih izkušenj. Tožnik ni bil sposoben razumeti pomena tveganj v zvezi s takšnimi pravnimi posli. Vse to so pri toženi stranki izkoristili, da so lahko dosegli nesorazmerno premoženjsko korist, ki po sedanjih projekcijah pomeni ekonomsko izčrpavanje tožnika. Zaradi ničnosti mora vsaka pogodbeni stranka drugi vrniti vse, kar je prejela na podlagi take pogodbe. Ker je tožnik iz naslova kredita prejel od tožene stranke skupni znesek protivrednosti [REDACTED]

CHF oziroma [REDACTED] EUR (po tedanjem nakupnem tečaju tožene stranke), in plačal na račun anuitet do izključno [REDACTED] 2015 znesek [REDACTED] EUR, mora vrniti toženi stranki razliko v znesku [REDACTED] EUR. Ti izračuni so začasni in si tožeča stranka pridružuje pravico do prilagoditi te zneske v času glavne obravnave.

8. Glede podrednega zahtevka tožeča stranka navaja, da je kavza konkretnih pravnih poslov *causae acquirendi*, kar pomeni, da je temelj obveznosti interes po izpolnitvi nasprotna obveznosti. V konkretnem primeru bi izpolnitev tožnika kot tudi nasprotna izpolnitev tožene stranke morala biti za uresničitev tipične kavze skladna z načelom enake vrednosti dajatev. Kadar pa pride do sprememb v zunanjem dejanskem svetu, pa je uresničitev načela enake vrednosti dajatev porušena oziroma onemogočena, izpolnitev pa več ne ustreza kavzi pogodbe. Kadar je podan tak položaj, lahko stranka, katere obveznosti so bistveno otežene, zahteva razvezo oziroma razveljavitev pogodbe. V konkretnem primeru je v času po sklenitvi obravnavanih pravnih poslov prišlo do globalne ekonomske krize, zloma finančnih trgov in hudega padca vrednosti EUR v razmerju do CHF, ki se je zgodil zlasti v začetku leta 2015. Gre za zunanje okoliščine, ki jih v letu 2008, ko so bili sklenjeni pravni posli, z vidika tožnika objektivno gledano ni bilo mogoče predvideti in ki nedvomno presegajo vsako normalno tveganje pri tovrstnih poslih. Tožnik ni imel prav nikakršnih izkušenj s tovrstnimi krediti in v letu 2008 tudi ni zaznal nobenih znakov krize. Na drugi strani je tožena stranka banka in specialist na področju bančnih poslov. V teh specializiranih bančnih krogih so bile znane napovedi nekaterih bančnih oziroma ekonomskih strokovnjakov o bodoči krizi in zlomu finančnih trgov. Ta zlom finančnih trgov v EU in v Sloveniji ter drastični padec vrednosti EUR v razmerju do CHF je splošno znano dejstvo. Prav tako je splošno znano dejstvo, da je ta padec v dobršni meri posledica hude gospodarske krize. Sklicevanje tožeče stranke na spremenjene okoliščine je zato utemeljeno, saj je izpolnitev obveznosti tožnika v takih okoliščinah praktično povsem onemogočena. Tožnik se sklicuje tudi na že podane trditve in dokaze iz že podanih tožbenih navedb. Tožnik še poudarja, da huda gospodarska kriza ni povzročila zgolj drastičnih sprememb na trgih, kar po novejši sodni praksi že samo po sebi zadošča za uporabo 112. člena OZ. Tožnik niti ne ve niti ni sposoben predvideti, kakšen bo znesek kredita ob dokončni zapadlosti. Takšno negotovo stanje mu onemogoča normalno načrtovanje življenja, zaradi česar trpi tudi hud psihični stres. To so dodatne okoliščine, ki kažejo na pomen, ki ga imajo tržna razmerja zaradi gospodarske krize v konkretnem primeru z vidika načela enake vrednosti dajatev in načela pravičnosti oziroma z vidika medvalutnega razmerja, ki so lahko posledica tudi enostranskega in administrativnega določanja tečajev. Po oceni tožnika je kreditna pogodba z vidika njene narave visokega tveganja lahko sprejemljiva samo v primeru normalnih cikličnih gibanj v gospodarstvu, s katerimi lahko pogodbene stranke normalno računajo, nikakor pa ne v primeru gospodarske krize ali v primeru radikalnega enostranskega in administrativnega določanja

tečaja CHF v medvalutnih trgih. Tožnik še poudarja, da po stališču sodne prakse v času, ko trajajo spremenjena razmerja, dolžniška zamuda ni mogoča, saj dolžnik ni dolžan izpolniti obveznosti, če bi izpolnitev zaradi spremenjenih razmer nasprotovala načelu enake vrednosti dajatev in če je kavza izjalovljena. Iz navedenih razlogov tožeča stranka terja razvezo sklenjenih pogodb.

9. V pravočasnem in obrazloženem odgovoru na tožbo tožena stranka nasprotuje tožbenemu zahtevku v celoti po temelju in po višini ter predlaga njegovo zavrnitev. Tožena stranka potrjuje, da je dne [REDACTED] 2008 kot kreditodajalec s tožečo stranko kot kreditojemalcem in zastaviteljem ter [REDACTED] kot zastaviteljem, porokom in plačnikom, sklenila kreditno pogodbo številka [REDACTED] v obliki notarskega zapisa SV [REDACTED] (v nadaljevanju kreditna pogodba v ustreznem sklonu). Citira določila 1., 2., 3., 4. in 11. člena kreditne pogodbe in poudarja, da dne [REDACTED] 2008 tožeča stranka podpisala izjavo kreditojemalca, s katero potrjuje, da je seznanjena s tveganjem v zvezi s spremembo referenčne obrestne mere in tudi s spremembo valutnega tečaja, ki lahko v primeru rasti CHF proti domači valuti vpliva na višino mesečne anuitete. Tožeča stranka je izrazila, da je seznanjena s konceptom valutne klavzule ter obrestne mere, vezane na 6 mesečni CHF libor ter potrdila prevzem tveganja, da se bodo lahko v prihodnosti mesečne anuitete zvišale oziroma znižale. Tožena stranka opozarja na posplošena in napačna izvajanja o gibanju vrednosti glavnice in neodplačanega dela kredita v tožbi. Poudarja, da sta se stranki s kreditno pogodbo dogovorili za kredit, ki se bo odplačeval z upoštevanjem valutne klavzule, znesek kredita (posojena glavnica) je določen v CHF, kreditojemalcu je izplačan v EUR po referenčnem tečaju ECB, ki velja na dan izplačila kredita. Kreditojemalec kredit odplačuje po mesečnih anuitetah, ki so prav tako določene v CHF in sestavljene iz dela glavnice in dela obresti, odplačujejo pa se v EUR in sicer prav tako po referenčnem tečaju ECB, ki velja na dan plačila. Na višino anuitete vpliva višina spremenljive obrestne mere CHF libor in vrednost referenčnega tečaja EUR/CHF na dan plačila. Valutna klavzula v kreditni pogodbi izrecno in jasno določa, da se vse vrednosti preračunajo po referenčnem tečaju ECB, veljavnem na dan plačila. Določen je torej en sam tečaj in tega ne določa tožena stranka, temveč gre za objektiviziran in povprečni tečaj ECB, na katerega tožena stranka nima nikakršnega vpliva. Iz tega sledi, da kreditna pogodba ne povzroča kakršnegakoli pokrivanja tečajnih razlik, ki bi vplivale na izreden porast anuitet. Valutna klavzula jasno in transparentno določa enostavno povezavo med vrednostjo anuitete v CHF in vrednostjo, ki jo mora kreditojemalec vračati v EUR in se ta preračuna po referenčnem tečaju ECB na dan plačila. Rast vrednosti CHF nasproti EUR pomeni, da raste tudi vrednost anuitete, ki jo mora kreditojemalec za posamezno anuiteto plačati v EUR. Enaka logika velja v obratnem primeru: če CHF nasproti EUR izgublja vrednost, kreditojemalec tudi plačuje nižjo anuiteto. Ta mehanizem je povprečnemu potrošniku jasen in tožeča stranka zato tudi ne trdi, da valutne klavzule ni

razumela. Sklicevanje na nakupne in prodajne tečaje tožene stranke je zavestno napačno. Tudi navedbe o sedanjem in bodočem dolgu v EUR so zato logično neutemeljene. Anuiteta se bo tudi v bodoče spreminjala zaradi tečaja EUR/CHF, kot tudi zaradi obrestne mere CHF libor, zato se tudi ne da napovedati, kakšna bo končna vrednost, ki jo bo tožeča stranka odplačala v EUR. Četudi se je tečaj EUR/CHF določen čas veljavnosti kreditne pogodbe gibal tudi v škodo tožeče stranke, to nikakor ne pomeni, da se ta trend v bodoče ne bo obrnil. Take spremembe se odvijajo že na kratki rok in tožena stranka primeroma navaja tečaje EUR/CHF v razmaku dveh mesecev. Navaja, da nihanje vrednosti nazorno izhaja tudi iz pregleda plačil po kreditni pogodbi, ki kaže, kako so se v EUR preračunane anuitete spreminjale. Preračun preostanka kredita v EUR na določen dan za v prihodnje torej ne upošteva niti preteklih koristi, ki jih je tožeča stranka imela na podlagi ugodnega gibanja tečaja ter ugodne obrestne mere, niti tega, da se nikakor ne da napovedati bodočega gibanja tečaja v naslednjih približno sedmih letih in pol.

10. Tožena stranka trdi, da je izpolnila svojo pojasnilno dolžnost. Opozarja, da je valutna klavzula izrecno predvidena že v 372. členu OZ. Kreditna pogodba z valutno klavzulo je izrecno predvidena celo v specialni potrošniški zakonodaji in tako Zakon o potrošniških kreditih, ki je veljal v času sklenitve kreditne pogodbe, enako kot njegovi predhodniki in nasledniki, vključno z aktualnim ZPotK izrecno opredeljujejo kreditno pogodbo z valutno klavzulo. Tožena stranka citira 7. člen ZPotK in trdi, da je zahtevani predpisani standard v celoti izpolnila in je poleg jasnih pogodbenih določil tožeči stranki dala v podpis še izjavo o seznanjenosti s tveganji, ki vsebuje jasno opozorilo glede mehanizma valutne klavzule ter z njo povezanim tveganjem. Poleg tega je bila kreditna pogodba sklenjena v obliki notarskega zapisa, pri čemer je notar kreditno pogodbo strankama glasno prebral ter na razumljiv način opisal znana in običajna tveganja, pravnici stranki pa sta izjavili, da kreditna pogodba ustreza njuni resnični in pravi poslovni volji. Tožena stranka tožeči stranki očita zavestno napačno in zavajajoče predstavljanje argumentacije v zvezi s zakonodajo in sodno prakso, na katero se sklicuje. Trdi, da valutna klavzula ne predstavlja nedovoljenega pogoja po Direktivi, ker je valutna klavzula v potrošniški kreditni pogodbi izrecno predvidena, ker pogodbeni pogoj ne more predstavljati za nedogovorjenega, če sta se stranki o njem posamično dogovorili. Kreditna pogodba z valutno klavzulo je bila izrecno dogovorjena namesto običajnega EUR-skega kredita, tožeča stranka je imela vse možnosti, da bi se odločila tudi za tak običajni kredit. Kreditna pogodba z valutno klavzulo, ki je vezana na zunanje in nepredvidljive okoliščine, ne more predstavljati nedovoljenega pogoja, ki bi izhajal iz pogajalske premoči podjetja proti potrošniku. Z valutno klavzulo sta tveganje prevzeli obe stranki, saj se tečaj EUR/CHF lahko giblje v korist oziroma škodo obeh strank. Ker ima valutna klavzula prav to značilnost, da je nihanje tečajev odvisno od zunanjih okoliščin, že

v izhodišču ne predstavlja nedovoljenega pogoja po Direktivi. Valutna klavzula ima elemente aleatornosti za obe strani in si tožena stranka z njo ni mogla izgovoriti nikakršne prednosti v razmerju do tožeče stranke. Tožena stranka trdi, da je tožeči stranki dala na razpolago jasne in transparentne informacije o mehanizmu valutne klavzule, o obrestnem in valutnem tveganju, vse v skladu s kogentno potrošniško zakonodajo. Taka valutna klavzula je povprečnemu potrošniku jasna in razumljiva in predvidena v ZPotK, tožeča stranka je poleg svojega lastnega poznavanja pomena valutne klavzule izrecno potrdila zavedanje o tveganju s podpisano izjavo. Tožena stranka ni imela nikakršnega vedenja, kako se bo tečaj gibal v prihodnje, temveč je bilo tveganje prerazporejeno med obe stranki. Tožena stranka trdi, da je kavza kreditne pogodbe obstoječa in dopustna. Tožena stranka se je tožeči stranki zavezala izplačati kredit, ki je služil za izplačilo sodedičev, odplačilo predhodnega kredita ter adaptacijo nepremičnine. Tožeča stranka se je zavezala ta kredit odplačati v skladu s kreditno pogodbo. Bistvena elementa kredita sta bila, da je bil odobren v vrednosti CHF ter, da sta se stranki dogovorili za valutno klavzulo ter obrestno mero CHF libor s pribitkom. Tako obrestno kot tudi valutno tveganje ter posledične spremembe mesečnih anuitet v korist ali ene ali druge stranke je bilo vtakano v samo kavzo pogodbe. Pravdni stranki sta se zavedali, da se bodo izpolnitve z vidika vrednosti EUR lahko spreminjale, pri čemer obseg teh sprememb nikakor ni predvidljiv. Vrednost vzajemnih izpolnitev sta stranki v kreditni pogodbi določili v CHF in na ta način vzpostavili ekvivalentnost njunih izpolnitev skupaj z upoštevanjem valutne klavzule. Tožena stranka navaja, da so zgrešene in nedokazane trditve, da naj bi tveganja prevzela le tožeča stranka. Kako se bo tečaj EUR skozi CHF gibal v 15 letnem trajanju kreditne pogodbe, tožena stranka ne ve in ni mogla vedeti. Po drugi strani je tožeča stranka vselej imela na voljo pravico do konverzije kredita v EUR-skega, ki ne bi bil več odvisen od valutnih tveganj. Argument o nedopustnosti kavze ne drži, posledično so brezpredmetni vsi očitki o kršenju temeljnih načel iz OZ.

11. Tožena stranka trdi, da je neutemeljeno sklicevanje tožeče stranke na oderuškost in da tudi niso popolne njene navedbe ter da so zavajajoče. Ponovno poudarja, da sta se stranki ob sklenitvi kreditne pogodbe dogovorili za dve enakovredni izpolnitvi glede na kriterij valutne klavzule. Naprej trdi, da je bila raven izobrazbe ter ekonomska razgledanost tožnika višja in presega standard povprečja, ker je tožnik [REDACTED] ki je bil v času sklenitve kreditne pogodbe zaposlen v [REDACTED] ki se ukvarja z [REDACTED]. Tožeča stranka je vsekakor bila sposobna razumeti ter pozna ekonomske in finančne mehanizme, ki so veliko bolj zapleteni od kreditne pogodbe z valutno klavzulo. Neupravičeno in neverodostojno je vsakršno prevaljevanje odgovornosti za sklenitev kreditne pogodbe na toženo stranko, pri čemer tožeča stranka sebi odpiše vsakršen standard skrbnega ravnanja

pri sklepanju in izvrševanju pravic in obveznosti. Tožena stranka trdi, da je neutemeljen primarni tožbeni zahtevek za ugotovitev ničnosti pogodbe in ga je treba zavrniti, zavreči pa je treba 2. točko primarnega zahtevka, ker tožeča stranka vtožuje svoje lastno plačilo, za kar nima pravnega interesa. Zahtevek pa je neutemeljen tudi po višini, ker ni dokazno podprt. Zavreči je treba tudi zahtevek za ugotovitev neveljavnosti vknjižbe hipoteke in njen izbris, ker naslovno sodišče ni krajevno pristojno za tak zahtevek.

12. Tožena stranka nasprotuje tudi podrejenemu zahtevku za razveljavitev kreditne pogodbe in navaja, da spremenjene okoliščine niso določljive in niso utemeljene. Tožeci stranki očita, da ni dokazala svojih trditev in da ni izkazala učinka spremenjenih okoliščin, ki mora biti v tem, da otežuje izpolnitev obveznosti ene stranke oziroma, da se zaradi spremenjenih okoliščin ne da več doseči namena pogodbe. Tožena stranka poudarja, da je tožeča stranka ves čas imela možnost izogniti se spremenjenim okoliščinam in odvrniti njene posledice, ker bi lahko zahtevala spremembo oziroma konverzijo kredita v EUR-ski kredit ter bi se tako izognila tveganjem zaradi gibanja tečaja EUR, CHF in izpostavljenosti spremembe višine anuitete. Poskus stranke, da po dobrih sedmih letih in pol trajanja kreditne pogodbe zdaj zahteva njeno razvezo, je neutemeljen. Tožena stranka trdi, da ni podana nobena od zakonskih predpostavk za uporabo klavzule spremenjenih okoliščin, zato naj sodišče tožbeni zahtevek zavrne.
13. Tožeča stranka je tekom postopka večkrat obširno dopolnila svoje navedbe in podala dodatna pravna naziranja, predvsem pa je ponavljala že podane trditve. Tako je v vlogi z dne [redacted] 2016 obširno razlagala stališča iz Sodbe sodišča Evropske Unije C 26/13, razlagala namen valutne klavzule in poudarjala, da ima kreditni posel bistvene značilnosti izvedenih finančnih instrumentov, ter da informacije, ki bi morale biti na voljo tožniku kot laični stranki v pravnem statusu potrošnika ob odločanju za predmetni kreditni posel v CHF, da bi lahko razumel pomen tveganja, niso bila na voljo s strani tožene stranke, pa bi morale biti. Tožeča stranka obširno poudarja, kakšna so bila opozorila Banke Slovenije poslovnim bankam, kakšna so bila opozorila in strokovne razlage svetovnih ekonomistov glede globalne krize in dogodkov na finančnem in gospodarskem trgu. Prav tako se tožeča stranka obširno sklicuje na tujo sodno prakso, predvsem nemško, pa tudi špansko. Tožeča stranka je k tej vlogi priložila seznam prič in predlagala, da jih sodišče zasliši v zvezi z dejstvom, kaj so svetovalci tožene stranke svetovali posameznim kreditojemalcem ob sklepanju kreditnih pogodb. Zahtevala je tudi, da tožena stranka predloži seznam kreditojemalcev, ki so v letu 2007 pri njej sklenili kreditne pogodbe in s tem želela dokazovati, da je imela tožena stranka usklajeno poslovno politiko in način svetovanja strankam ter da je favorizirala kredite v švicarskih frankih z valutno klavzulo. V vlogi z dne [redacted] 2007 je tožeča stranka podala še obširnejše navedbe glede tega, da je kreditna pogodba po svoji vsebini finančni derivat, torej izveden finančni instrument

oziroma pravni posel, ki ima vse bistvene značilnosti izvedenega finančnega instrumenta, ponovno se je sklicevala na strokovne članke in sodbo španskega Vrhovega sodišča ter direktive EU in sodno prakso sodišča EU. V vlogi z dne [REDACTED] 2016 je tožeča stranka podala svoje vztrajanje glede dokaznih predlogov za zaslišanje vseh prič in izročitve seznama kreditojemalcev tožene stranke. Tudi v vlogi z dne [REDACTED] 2016 je tožeča stranka obširno razlagala, kako zapleteni in kompleksni ter za povprečnega potrošnika nerazumljivi so kreditni posli z valutno klavzulo, ki terjajo specialna finančna znanja, s katerimi povprečni potrošniki ne razpolagajo. Predlagala je tudi poizvedbe pri Banki Slovenije o tem, ali je toženo stranko kakorkoli opozarjala na neustreznost njenega ravnanja pri dajanju kreditov z valutnimi klavzulami v CHF.

14. Tudi tožena stranka je večkrat in obširno dopolnila svoje navedbe in podala obširna pravna naziranja glede argumentov uveljavljanja ničnosti kreditne pogodbe, glede razumevanja valutne klavzule, sklicevala se je na strokovne članke in sodno prakso slovenskih sodišč ter polemizirala s tožečo stranko glede njenih trditev o razumevanju in razlagi tuje sodne prakse. Posebej je poudarjala, da potrošniški kredit z valutno klavzulo ni finančni inštrument. Poudarjala je tudi, da tudi tožena stranka ni vedela in ni mogla vedeti za prihodnje gibanje tečaja EUR/CHF, saj valutno tveganje ni v naprej znana in napovedljiva kategorija. Prav tako je poudarjala, da tožena stranka zaradi valutnih tveganj nima koristi. Tožena stranka je predlagala k zaslišanju priče, ki bodo njene navedbe potrdile, nasprotovala pa je zahtevi tožeče stranke, da mora predložiti vse kreditne pogodbe in da naj sodišče zasliši predlagane priče ter trdila, da te navedbe za odločitev v tem sporu niso pravno odločilne. V vlogi z dne [REDACTED] 2016 pa je tožena stranka najprej pojasnila, da je pri njej prišlo do spremembe firme v: [REDACTED] kar je razvidno iz priloženega sklepa o vpisu spremembe pri subjektu ter zgodovinskega izpiska za toženo stranko. Ponovno je poudarila, da je bila tožeča stranka s tveganji seznanjena, da kreditna pogodba z valutno klavzulo ni izvedeni finančni inštrument, prav tako je obširno polemizirala s pravnim naziranjem tožeče stranke in končno predlagala zavrnitev tožbenega zahtevka, tako primarnega kakor tudi podrejenega. Sodišče je glede na spremembo firme na strani tožene stranke postopek nadaljevalo z novoimenovano toženo stranko.
15. V tem sporu je sodišče prve stopnje enkrat že odločilo in tožbeni zahtevek v celoti zavrnilo. Višje sodišče je ugodilo pritožbi tožeče stranke in razveljavilo sodbo prve stopnje ter zadevo vrnilo v novo sojenje. V svojem sklepu se je pritožbeno sodišče sicer načeloma strinjalo z materialnopravnimi izhodišči prvostopenjskega sodišča, vendar je menilo, da je preuranjen zaključek, da je toženka svojo pojasnilno dolžnost v celoti izpolnila. Pritožbeno sodišče sicer ne dvomi v dejansko ugotovitev prve stopnje, da je tožnik teoretično vedel, kaj predstavlja valutno tveganje in da se je zavedal, da imajo spremembe v tečajih lahko vpliv na odplačevanje njegove kreditne obveznosti. Vprašanje pa je, ali se je zavedal vseh

rtveganj, ki so bile strankam ob sklepanje kreditnih pogodb znana oziroma bi jim morala biti znana. Zato je naložilo sodišču prve stopnje, da ponovno izvede dokaz z zaslišanjem pričē [REDACTED] in (po potrebi) tudi tožnika. Nato naj se opredeli do tožnikovih trditēv in oceni poročila Banke Slovenije, reklamnega letaka, ponovno preveri tožnikovo trditveno podlago in ponovno oceni, ali je toženki mogoče očitati, da bi se v času podpisa pogodbe v letu 2008 lahko zavedala ravnanja švicarske centralne banke v letu 2015, ki je občutno spremenilo razmerje med CHF in EUR.

16. Sodišče prve stopnje je v ponovljenem sojenju vabilo pravdni stranki na ponovni prvi narok za glavno obravnavo z vabilom, kot ga določa Zakon o pravdnem postopku, ki se je začel uporabljati [REDACTED] 2017 (Ur. l. RS, št. 10/2017, ZPP-E) in na to izrecno opozorilo obe stranki na naroku. Tožeča stranka je bila mnenja, da mora sodišče uporabiti določila prej veljavnega ZPP (Ur. l. RS, št. 26/1999 do 48/2015, ZPP), tožena stranka pa je menila drugače. Sodišče pojasnjuje, da po ponovnem tehtanju opozoril obeh strank in glede na usmeritve sodne prakse (Stališča posveta vodij civilnih oddelkov višjih sodišč z dne 1.12.2017) in glede na sâmo besedilo določbe 125. člena ZPP-E soglašā s stališčem tožeče stranke, da je treba ta postopek končati po določbah do sedaj veljavnega zakona. Zato sodišče strankama ni dodelilo končne besede, prav tako je ugovore prekluzije presojalo skladno s prejšnjimi določbami. Ta pojasnila se nanašajo na vodenje postopka in na očitke pravnih strank v zvezi z grajanimi kršitvami pravil postopka.
17. V dokaznem postopku je sodišče v izrecnem soglasju s pravnima strankama prebralo že izvedene dokaze: listinske dokaze, ki sta jih pravočasno predložili pravdni stranki (v prilogah A1 do A16 in B1 do B71), izpoved tožnika in pričē [REDACTED] komercialista tožene stranke. Dodatno je sodišče izvedlo dokaz s ponovnim zaslišanjem pričē [REDACTED], prebralo je listinsko dokumentacijo, ki sta jo pravdni stranki dodatno predložili v ponovljenem postopku (priloge A21 do A26 in B75 do B80) ter zaslišalo pričō [REDACTED] ki je zaposlen pri toženi stranki (in pred tem od vsega začetka pri njeni pravni prednici) na področju zakladništva in upravljanja bilance banke.
18. Sodišče pojasnjuje, da je v skladu z navodili pritožbenega sodišča ponovno zaslišalo [REDACTED]. Za zaslihanje pričē [REDACTED] pa se je sodišče odločilo zaradi navedb o tem, da je tožena stranka (oziroma banke na splošno) kovala dobiček iz tečajnih razlik. Najprej je sodišče želelo zaslišati pričō [REDACTED] [REDACTED] ki ga je tožena stranka predlagala k zaslišanju v vlogi z dne [REDACTED] 2016, to je še pred izvedbo prvega naroka v tem sporu. Predlagan je bil v zvezi s trditvami tožene stranke o nepredvidljivosti tečaja CHF/EUR, prognozami tečaja ter njihovim dejanskim gibanjem. Zapisala je, da je predlagana pričā zaposlena pri toženi stranki kot direktor za področje zakladništva in upravljanja z bilanco banke; sodišče naj pričō vabi preko zaposlitve, torej tožene stranke. Tako je sodišče pričō

tudi vabilo, prejelo pa sporočilo, da imenovani ni več zaposlen pri toženi stranki. Hkrati je tožena stranka sporočila, da naj sodišče o istih vprašanjih (torej njenih istih navedbah in trditvah) zasliši [REDACTED] ki je zaposlen pri toženi stranki na istem področju. Sodišče je glede na tako pojasnilo ocenilo, da gre za utemeljen predlog tožene stranke in bo predlagana priča lahko podala enako kvalitetna pojasnila o relevantnih vprašanjih. Tožeča stranka je taki „zamenjavi“ nasprotovala s trditvijo, da je tožena stranka s tem dokaznim predlogom prekludirana in da se sama ni imela možnosti izjaviti o dokaznem predlogu. Sodišče je že na naroku pojasnilo, da je tožeča stranka imela možnost podati izjavo o dokaznem predlogu za zaslišanju [REDACTED]. Predlog tožene stranke je ocenilo kot dopusten in razumno utemeljen ter glede na vse okoliščine tudi pravočasen.

19. Vse ostale dokazne predloge obeh pravnih strank je sodišče kot nepotrebne zavrnilo. Tožeča stranka je predlagala k zaslišanju 28 prič (priloga A12 in priloga A16; v seznamu je tudi tožnik naveden kot priča), ki naj bi vedele povedati o tem, kako so komercialisti tožene stranke promovirali kredite v švicarskih frankih z valutno klavzulo, kakšna je bila kreditna politika tožene stranke in je v zvezi s tem želela dokazati, da je tožena stranka kredite v švicarskih frankih z valutno klavzulo favorizirala. Sodišče je prepričano, da je v tem primeru treba obravnavati zgolj in samo konkretno pogodbeno razmerje med pravnima strankama, pri katerem predlagane priče niso sodelovale, niso imele prav nobenega vedenja o konkretnih razgovorih, posvetih in sami vsebini pogodbe med pravnima strankama, zato ne bi vedele povedati nobenih dejanskih odločilnih okoliščin za presojo v tem sporu. Ostale predlagane priče tožene stranke so njeni uslužbenci, ki bi vedeli povedati o načinu poslovanja tožene stranke glede priprave kreditnih ponudb, glede izpostavljenosti tožene stranke valutnim tveganjem in poslovne politike tožene stranke glede dajanja kreditov. Sodišče je zaslišalo eno pričo [REDACTED] v zvezi s temi vprašanji, glede preostalih prič pa ocenilo, da je njihovo pričanje nepotrebno, saj niso sodelovale pri pogajanjih in sklenitvi obravnavanega konkretnega pravnega posla, dodatno razjasnjevanje poslovne politike pri toženi stranki ni bilo potrebno. Predlog za zaslihanje [REDACTED] je tožena stranka umaknila. Sodišče zavrača zahtevo tožeče stranke, da naj bi toženi stranki naložilo, da predloži vse kreditne pogodbe iz leta 2008, ki so bili sklenjeni z valutno klavzulo v CHF. V tem primeru je treba presojati konkretno pravno poslovno razmerje med pravnima strankama, na katerega ostale kreditne pogodbe niso imele prav nobenega vpliva, vsaj tožeča stranka tega ni niti s stopnjo verjetnosti izkazala. Poizvedbe pri Banki Slovenije po prepričanju sodišča niso potrebne, ker so v spis predloženi listinski dokazi o tem, kakšna opozorila je Banka Slovenije pošiljala poslovnim bankam in ker so opozorila dostopna javno na spletni strani Banke Slovenije. Poleg tega je tožena stranka zatrdila, da s strani Banke Slovenije ni prejela nobenega opozorila glede svojih ponudb za trženje

kreditnih pogodb z valutno klavzulo v CHF, te trditve pa tožeča stranka niti s stopnjo verjetnosti ni uspela izpodbiti. Izjavo tožnika z dne [redacted] 2008 v izvorniku pa je tožena stranka po zahtevi tožeče stranke predložila (priloga B10 v fotokopiji in v izvorniku). Sodišče je zavrnilo predlog tožeče stranke, naj naloži toženi stranki predložitev izračuna vseh plačil kreditnih obrokov, ker izračun same višine odplačil za presojo ni bil potreben. Iz enakih razlogov je sodišče zavrnilo predlog tožeče stranke za postavitve izvedenca finančne stroke, saj same višine še dolgovanega zneska sodišče ni presojalo, ker je na podlagi izvedenih dokazov presodilo, da sklenjena pogodba ni nična, kot bo pojasnjeno v nadaljevanju.

20. Sodišče poudarja, da je izrecno opozorilo obe pravdni stranki, da k zaslišanju kot pričë nista predlagali svetovalca banke, ki je s tožnikom sodeloval. Tožeča stranka je izrecno odklonila postaviti tak dokazni predlog z obrazložitvijo, da je svetovalec zaposlen v drugi banki in da se zastavlja vprašanje verodostojnosti njegove izpovedi (l. št. 116 spisa). Tožena stranka ni nasprotovala tej navedbi. Sodišče ocenjuje, da odsotnost tega dokaznega predloga le na prvi pogled otežuje ugotovitev dejanskega poteka izvedbe pojasnilne dolžnosti tožniku. Tožnikova trditev je, da mu zaposleni pri toženi stranki niso podali vseh potrebnih pojasnil pred sklenitvijo sporne pogodbe, zato je na njemu tudi dokazno breme, da je temu res tako. Kot primarni dokaz je predlagal svoje zaslišanje. Tožena stranka je trdila, da je podala vse potrebne informacije, s katerimi je razpolagala in je na njej dokazno breme o teh trditvah. Predlog za zaslišanje konkretnega referenta, ki je s tožnikom opravljal razgovore, bi bila po oceni sodišča logična posledica in ravnanje obeh strank, ki pa ga nista podali. Dejstvo je, da je vsaka priča dolžna govoriti po resnici in povedati, kar o zavedi ve; torej česa se spomni. Sodišče dopušča možnost, da se priča ne bi spomnila konkretnih pogovorov s tožnikom. Opustitev predloga dokaza za zaslišanje referenta na strani tožeče stranke bi lahko napeljevala k razmišljanju, da je referent tožniku podal vse informacije, na drugi strani pa opustitev predloga na strani tožene stranke lahko napotuje k razmišljanju, da referent ni opravil svojega dela korektno. Ker tega dokaza ni bilo predlaganega, ni mogoče presoditi, katera teza je bolj utemeljena. Prav tako ni mogoče zaradi opustitve tega dokaznega predloga nobeni stranki očitati, da svojih trditvev ni dokazala zgolj zaradi tega, ker ni predlagala zaslišanja referenta, ki je s tožnikom dejansko govoril. Dokazno oceno in na njej temelječo presojo je zato treba opraviti na podlagi izvedenih dokazov in opustitve tega predloga ni mogoče šteti v breme nobeni stranki.
21. Med pravdnima strankama so skladne trditve, da je bil dne [redacted] 2008 sklenjen notarski zapis SV [redacted] ki je vseboval kreditno pogodbo med pravdnima strankama in Sporazum o zavarovanju denarne terjatve (priloga A2). Kreditno pogodbo št. [redacted] so sklenili tožena stranka kot banka, tožnik kot kreditojemalec, in [redacted] kot porok in plačnik. Banka je kreditojemalcu s to pogodbo dala namenski stanovanjski kredit v EUR-ski protivrednosti po

referenčnem tečaju Evropske centralne banke (ECB) v znesku [REDACTED] CHF, kar je znašalo na dan [REDACTED] 2008 v EUR-ih [REDACTED] EUR, kredit se bo evidenčno vodil v CHF. Kreditojemalec se je kredit zavezal vračati v 180 mesečnih anuitetah, prva anuiteta je zapadla v plačilo [REDACTED] 2008, zadnja bo [REDACTED] 2023. Obrestna mera za kredit je znašala 6 mesečni CHF libor plus 1,75 % letno in je bila spremenljiva ter vezana na 6 mesečni CHF, banka je uporabljala linearni način obrestovanja. Efektivna obrestna mera (EOM) je znašala 4,81% in je bil izračun podrobno dogovorjen v [REDACTED] členu kreditne pogodbe. Pogodbeni stranki sta dogovorili način zavarovanja kredita in se dogovorili tudi, da ima kreditojemalec pravico banki predlagati konverzijo kredita iz CHF v EUR po referenčnem tečaju ECB pod izrecno dogovorjenimi pogoji. Za presojo v tem sporu je posebej pomemben [REDACTED] člen kreditne pogodbe, v katerem je dogovorjeno, da se kot osnova za porabo kredita, vračilo kredita, obračun in plačevanje pogodbenih ali zamudnih obresti kot osnova upošteva EUR-ska protivrednost CHF po referenčnem tečaju ECB, veljavnem na dan plačila obveznosti. Sklenjena kreditna pogodba nedvomno predstavlja materialnopravno podlago za presojo v tem sporu.

22. Kot materialno podlago spora mora sodišče upoštevati tudi v času sklenitve pogodbe veljavni Zakon o potrošniških kreditih (Ur. RS, št. 70/2000, 41/2004 in 111/2007, ZPotK), ki je prenehal veljati na dan 6.8.2010 in ga je nadomestil ZPotK-1 (Ur. l. RS, št. 59/2010 do 81/2015). Kot pravno podlago je nedvomno treba upoštevati tudi določila Obligacijskega zakonika (Ur. l. RS, št. 97/2007, OZ), in to predvsem temeljna načela prostega urejanja obligacijskih razmerij (3. čl. OZ), enakopravnosti udeležencev (4. člen OZ) in načelo vestnosti in poštenja (5. člen OZ), prav tako pa določila glede tega, kdaj je dopustna podlaga pogodbene obveznosti (39. člen OZ), kdaj je pogodba zaradi nedopustne podlage nična (86. člen OZ) in kakšne so posledice ničnosti. V zvezi s tem pomembna tudi določila Direktive Sveta 93/13/EGS (priloga B8), posebej določilo 3. člena, ki opredeljuje, kateri pogodbeni pogoji so nedovoljeni. Ostali zakonski predpisi, ki jih je sodišče upoštevalo, so navedeni v nadaljevanju.
23. Temeljna trditev tožeče stranke je, da tožena stranka ni izpolnila informativne obveznosti do tožnika kot potrošnika in mu ni razkrila vseh okoliščin, ki so vplivale na razumevanje rizika tožnika ob sklenitvi obravnavanega pravnega posla na dolgo časovno obdobje. Banka naj bi tudi izkoristila okoliščine, ki jih tožnik ni bil sposoben sam razumeti za tveganje, ki ga je s pogodbo prevzel, prav tako naj bi izkoristila tožnikovo nezadostno izkušnost in njegove potrebe, da je kredit pridobil za reševanje stanovanjskega vprašanja, kar vse naj bi bilo povezano tudi z odsotnostjo kavze pogodbenega razmerja. Ta kavza pogodbe v obravnavanem primeru naj bi bila nedopustna, saj iz nje ne izhaja zadostna stopnja verjetnosti, da bi tožena stranka v razmerju do tožnika prevzela realna tveganja iz sklenjene pogodbe in da bi tožnik lahko pričakoval ekvivalentno izpolnitev od tožene stranke, kot se jo je sam zavezal trpeti. Realni razlog teh trditev pa je v tem, da

tožnik že 7 let redno odplačuje kredit, pa se je kljub temu glavnica kredita v EUR efektivno minimalno zmanjšala. Tožena stranka je kredit izplačala po ugodnem tečaju EUR za CHF in je vse tveganje prevalila na tožnika, tožnik tega ni vedel in s tem ni bil seznanjen. Sklenjeni pravni posel zato nasprotuje temeljnim načelom obligacijskega prava, je ničen na podlagi nedopustne kavze in nasprotovanja pravnim predpisom.

24. Sodišče najprej povzema, da je v skladu s 86. členom OZ nična tista pogodba, ki nasprotuje ustavi, prisilnim predpisom ali moralnim načelom, v skladu s četrtnim odstavkom 39. člena OZ pa je pogodba nična, če nima podlage ali če je ta nedopustna. V 21. členu ZPotK je določeno, da je nično vsako pogodbeno določilo, ki je v nasprotju s tem zakonom in v škodo potrošnika. Glede na podano trditveno podlago mora tožeča stranka torej najprej dokazati, da tožnik ni bil ustrezno seznanjen s pomenom valutne klavzule in njenim vplivom na obseg svojih obveznosti, ki jih je prevzel s kreditno pogodbo.
25. Posojilno pogodbo opredeljuje OZ v 569. členu in naslednjih, vendar je za presojo obravnavane kreditne pogodbe treba uporabiti 6. in 7. člen ZPotK, ki opredeljujeta obveznosti pred sklenitvijo kreditne pogodbe in njeno vsebino. ZPotK namreč ureja kreditne pogodbe, pri katerih kot jemalec kredita nastopa potrošnik, ki jemlje kredit pod pogoji in za namen, ki ga zakon opredeljuje (1. člen ZPotK). V skladu z 2. členom ZPotK je kreditna pogodba tista, s katero dajalec kredita daje ali obljubi dati potrošniku kredit v obliki odloženega plačila, posojila, zlasti gotovinskega posojila ali prekoračitve na tekočem računu in drugega podobnega finančnega dogovora, ki ima z ekonomskega vidika enak pomen kot kredit. Potrošnik je fizična oseba, ki v poslih po tem zakonu deluje za namene izven svoje poklicne in pridobitne dejavnosti. Glede na citirano zakonsko določilo ne more biti dvoma, da je tudi kreditna pogodba v tem sporu takšne vrste pogodba, ki jo je treba presojati po določilih ZPotK.
26. Pred sklenitvijo kreditne pogodbe mora biti potrošnik seznanjen z vsemi njenimi pogoji, kar je določeno v 6. členu ZPotK. Isto določilo predpisuje tudi, da mora biti kreditna pogodba sklenjena v pisni obliki in mora potrošnik prejeti vsaj en izvod celotne kreditne pogodbe. Potrošniku ni dovoljeno zaračunati plačil, obresti, dajatev ali drugih podobnih stroškov, ki niso navedeni v besedilu kreditne pogodbe. V 7. členu ZPotK je določena vsebina kreditne pogodbe, ki mora biti pisna in mora v enostavnem in razumljivem besedilu določati: (1) čisto vrednost kredita ali kreditni limit, če ta obstaja; (2) efektivno obrestno mero in pogoje, pod katerimi je dopustno spremeniti efektivno obrestno mero; (3) način obrestovanja, pogostost kapitalizacije, način prilagajanja obrestne mere in uporabljen indeksacijski mehanizem; (4) stroške, ki niso zajeti v izračunu efektivne obrestne mere; (5) pogoje plačila, ki so naloženi potrošniku, zlasti predvidene zneske posameznih plačil, število plačil, natančen datum zapadlosti plačil in če je mogoče

skupen znesek plačil; (6) zavarovanja, ki jih mora zagotoviti potrošnik; (7) pravico, da potrošnik odplača kredit pred zapadlostjo in pravico, da lahko v takem primeru zahteva zmanjšanje zneskov plačil; (8) pravico, da lahko potrošnik odstopi od pogodbe in obveznosti potrošnika, če to pravico izkoristi; in (9) pri kreditnih pogodbah, kjer je obračun vezan na uporabo tuje valute, navedbo tuje valute in vrsto tečaja, po katerem se izračunava vrednost v domači valuti in opozorilo, da se ob vsaki spremembi tečaja lahko spremenijo tudi predvideni zneski posameznih plačil. V drugem odstavku istega člena je določeno še, da mora imeti pisna kreditna pogodba vse tiste elemente, od katerih je odvisen izračun učinkovite obrestne mere, skupnih stroškov kredita ali druge obvezne sestavine pogodbe, če ob sklenitvi pogodbe ni mogoč natančen izračun. Pomembno je določilo tudi 7.a člena ZPotK, ki določa, da mora biti potrošniška hipotekarna kreditna pogodba sklenjena v obliki notarskega zapisa, pri takšni sklenitvi mora biti navzoč lastnik nepremičnine, ki ga mora notar posebej poučiti o vseh pravnih posledicah kreditne pogodbe in njenega zavarovanja, še posebej pa o tem, kakšna je čista vrednost kredita, učinkovita obrestna mera in pravne posledice neplačila.

27. Primerjava citiranih zakonskih določil in obravnavane kreditne pogodbe sodišče prepričuje, da zapisana pogodba ustreza določilom zakona. V tej pogodbi je po prepričanju sodišča povsem jasno določeno, kakšen znesek denarja in v kateri valuti ter po kakšnem načinu preračuna daje banka kredit tožniku: znesek [REDACTED] EUR znaša na dan [REDACTED] 2008 v EUR-ih [REDACTED] preračunano po referenčnem tečaju ECB; kredit pa se evidenčno vodi v CHF; vse to je določeno že v [REDACTED] členu kreditne pogodbe. Zlasti pomemben je [REDACTED] člen kreditne pogodbe, ki je bil že citiran in ki vsebuje valutno klavzulo. Nobenega dvoma ni, da kreditna pogodba vsebuje točno dogovorjeno število obrokov, datume zapadlosti obrokov, način preračuna vsakega posameznega obroka (referenčni tečaj ECB na dan plačila) in višino obrestne mere kakor tudi način njenega izračuna. Tudi ostali zahtevani elementi so v kreditni pogodbi napisani.
28. Valutna klavzula je bila v naš pravni red uvedena z Zakonom o deviznem poslovanju (Ur. l. RS/I, št. 1/1991, ZDP) v 5. členu, ki je določal: dovoljena je uporaba deviz in drugih mednarodnih meril vrednosti kot vrednostne osnove v pogodbah med domačimi osebami. To pomeni, da je zakonodajalec že v letu 1991 uzakonil v realnem svetu (pomeni: vsakodnevnem življenju posameznikov) uporabljeno metodo ohranjanja enakovrednosti dajatev tako, da je dovolil uporabo preračunavanja enakovrednosti medsebojnih dajatev z izražanjem njihove vrednosti v tuji valuti ali v drugem mednarodno uveljavljenem merilu enakovrednosti dajatev. V 372. členu OZ je valutna klavzula navedena kot način valorizacije denarnih obveznosti, torej kot zakonsko predvideni način ohranjanja

enakovrednosti dajatev; z omejitvijo, da takšen dogovor ne sme biti v nasprotju z zakonom. Zakon o deviznem poslovanju je sicer prenehal veljati v takšni obliki s spremembo ZDP-1 (Ur. l. RS, št. 23/1999), vendar določbe ZPotK ne prepovedujejo ali omejujejo dajanja kreditov v tuji valuti.

29. Sodišče ugotavlja, da zapis kreditne pogodbe v tem pravnem sporu povsem jasno in natančno opredeljuje, v kakšni EUR-ski protivrednosti CHF je tožniku kredit odobren in kako se preračunava tako posojena glavnica, kakor tudi vsakomesečne anuitete vračila kredita in tudi končni poračun. Posebej je treba opozoriti, da je za način preračunavanja določena EUR-ska protivrednost CHF po referenčnem tečaju ECB in ne tečaju tožene stranke, kot to tožeča stranka v tožbi navaja. Tak zapis hkrati pomeni, da tožena stranka sama ni imela nikakršnega vpliva na način preračunavanja, ker ni določala tečaja, po katerem so bodo medsebojne obveznosti med pravnima strankama po kreditni pogodbi obračunale. Tečaj je določala ECB in je višina referenčnega tečaja z lahkoto dostopna preko spletnih strani, ki so celo napisane na izjavi kreditojemalca (priloga B2 in B10 v izvorniku). Valutna klavzula je bila torej dovoljena, pravnici stranki sta se zanjo izrecno dogovorili in jo tudi medsebojno izpolnjevali ves čas trajanja kreditne pogodbe. Tožena stranka je izplačala znesek kredita v EUR-ski protivrednosti, tožnik je mesečne anuitete plačeval v EUR-ih, ki so predstavljali preračunano vsoto protivrednosti CHF vsak mesec posebej. Po naravi stvari valutna klavzula pomeni, da se ob spremembi vrednostnega razmerja med EUR in CHF spremeni tudi višina mesečne anuitete, ki jo mora tožnik plačati toženi stranki. Obveznost tožene stranke izplačila posojenega denarja je bila enkratna, obveznost tožnika pa je določena v 180 mesečnih obveznostih. Zaradi spremembe tečaja tekom trajanja vračanja kredita se je tožnikova vsakomesečna obveznost spreminjala. Takšno dogajanje je lastno valutni klavzuli in predstavlja pravzaprav njeno osnovno funkcijo: enakovrednost medsebojnih dajatev, ki pa je vezana na preračun obveznosti s tujo valuto, na določanje njene vrednosti pa nobena stranka ni imela vpliva.
30. Predstavljene normativne določbe in določbe v kreditni pogodbi, skupaj z določbo 1065. člena Zakona o obligacijskih razmerjih (Ur. l. SFRJ, št. 29/1978 do 57/1989, ZOR), ki v skladu z drugim odstavkom 1061. člena OZ še vedno velja, pojasnjujejo, kakšna je kavza kreditne pogodbe: s kreditno pogodbo se banka zavezuje dati uporabniku kredita na voljo določen znesek denarnih sredstev, uporabnik pa se zavezuje plačevati banki dogovorjene obresti in dobljeni znesek denarja vrniti v času in na način, ki sta določena v pogodbi. Povedano drugače: kreditojemalec takoj dobi na razpolago določeno vsoto denarja, ki se ga zaveže vrniti v daljšem časovnem obdobju, skupaj z dogovorjenimi obrestmi. Namen (kavza) take pogodbe je, da ima kreditojemalec denar v večji količini na razpolago v enkratnem znesku (ker sam trenutno s tako vsoto denarja ne razpolaga, ga pa potrebuje), kreditodajalec (banka) pa bo enako vsoto denarja prejel nazaj v daljšem časovnem obdobju, vsota bo povečana (najmanj) za dogovorjene obresti.

Po naravi stvari je torej povsem jasno, da kreditojemalec plača več denarja kreditodajalcu, kot ga je prejel. Že zaradi tega ni mogoče pritrditi tezi tožeče stranke, da gre za enakovrednost medsebojnih dajatev. Odločilno je, da je tak dogovor izrecno dopusten. Vsoto denarja, ki je posojen, je dopustno izraziti v različnih valutah, kar dopušča valutna klavzula, katere namen je ohranitev vrednosti izročene denarja (372. člen OZ).

31. Pogodbeni stranki sta se dogovorili točno to, kar zakon izrecno predvideva, dopušča; svoj dogovor pa sta dopolnili še z valutno klavzulo. Ta sama po sebi pomeni tveganje, vendar na obeh straneh, ker nobena izmed pogodbenic v trenutku sklepanja pogodbe ni mogla natančno predvideti gibanja razmerja CHF/EUR za obdobje 15 let izpolnjevanja pogodbe. O tveganju na strani bank govori dokaz tožeče stranke „Poročilo o finančni stabilnosti, junij 2005“ (A13), ko je Banka Slovenije poudarila in ocenila, da je bila izpostavljenost bank tečajnemu tveganju povezana tudi preko „...postavke v valutni klavzuli, vezane na švicarski frank..“. To ugotovitev je nujno treba razumeti v povezavi z določila Zakona o bančništvu (Ur. l. RS, št. 104/2004, ZBan), v vsebini, kot je veljal v času sklepanja kreditne pogodbe in ki je nalagal bankam, da naložbe, zaradi katerih je izpostavljeno tveganje zaradi morebitnih izgub zaradi spremembe obrestnih mer tečajev tujih valut, sprememb cen vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov oziroma drugih tržnih tveganj, ustrezno uskladiti z obveznostmi banke, katerih višina je odvisna od enakih sprememb (primerjaj 85. člen ZBan UPB2). Ta določba za banko pomeni, da mora takrat, ko ima naložbo v tuji valuti, zagotoviti ustrezno financiranje oziroma ustrezna sredstva v enaki tuji valuti, in to iz svojih virov. Banka namreč kredit vodi v tuji valuti od trenutka njegovega črpanja s strani komitenta do trenutka njegove povrnitve v celoti v svoji bilanci v tuji valuti. To pa hkrati pomeni, da je banka s citiranimi določili in z opozorili Banke Slovenije zavezana zagotoviti ustrezno kapitalsko skladnost. Ker je banka dolžna v svoji evidenci voditi kreditno obveznost v tuji valuti, torej v CHF, hkrati pomeni, da je tudi banka izpostavljena tveganju, ki ga prinaša sprememba tečaja, ker sicer ni kapitalsko ustrezna in tvega, da jo doletijo ukrepi Banke Slovenije. To je pomemben razlog in argument, da je tudi tožena stranka prevzela kapitalška tveganja s sklenjeno kreditno pogodbo in da drugačni očitki tožeče stranke niso utemeljeni.

32. Zaradi trditve tožeče stranke, da se je tožena stranka (in banke, ki so ponujale in sklepale kredite s CHF klavzulo), nedopustno okoristila zaradi tega, ker ni bila izpostavljena nobenim tečajnim razlikam, je sodišče zaslišalo prič [redacted] Sodišče ugotavlja, da je zaslišana priča zaposlen pri toženi stranki in prej pri njenem pravnem predniku od njene ustanovitve naprej, ves čas na področju zakladništva in upravljanja bilance banke, upravljanjem z likvidnostnim tveganjem, tečajnim tveganjem in obrestnim tveganjem banke. Poudaril je, da banka - tožena stranka - vodi politiko zaprte pozicije prav zaradi tega, da ni

izpostavljena tečajnim tveganjem. Pri tem je iz njegove izpovedi moč ugotoviti, da tožena stranka ravna v skladu z zgoraj pojasnjenimi določili ZBan: dnevno kontrolira svojo izpostavljenost tečajnim tveganjem in s pomočjo lastnega kapitala to tveganje regulira tako, da prodaja ali kupuje valute; aktiva in pasiva banke tako ostajata uravnoteženi, kar je tako imenovana zaprta pozicija in v tem je razlog, da banka na račun tečajnih razlik ne more utrpeti niti izgube niti ne more pridobiti dobička. Pomembno pojasnilo [redacted] na katerega sodišče posebej opozarja, je v tem, kaj je vir dobička bank: razlike v obrestnih merah, ki jih banke realizirajo, ko najemajo sredstva od enega vira in ga plasirajo k drugemu (finančno posredništvo). Sodišče iz izpovedi [redacted] opozarja še na to, kaj je povedal glede možnosti napovedovanja tečajnega razmerja CHF/EUR: tečajno gibanje je mogoče napovedovati navzgor in/ali navzdol, vprašanje pa je, koliko je taka napoved točna. Po njegovem mnenju gre za bolj ali manj uspešno ugibanje („Lahko se napove, ampak ne točno“). Glede vprašanja, kakšen pomen ima CHF v finančnem svetu, je pojasnil, da je CHF neke vrste varnostna valuta, ki jo investitorji kupujejo takrat, ko se pojavi politična negotovost, kar pa njegovo ceno dvigne. Pojasnil je, da je Švicarska centralna banka prav zaradi tega nekaj časa intervenirala, dokler je lahko. Ko to ni bilo več mogoče, je tečaj sprostila, kar je vodilo v take tečajne spremembe, kot so se zgodile. Glede terminskih pogodb je pojasnil, da niso pravi pokazatelj tega, kako se bo gibal tečaj CHF v razmerju do drugih valut v določenem časovnem obdobju, ker gre za takšne posle, ki temeljijo na špekulacijah finančnikov, ki te posle sklepajo. Dopustil je le možnost, da so se njihova predvidevanja o gibanju (predvsem apreciaciji) uresničila.

33. Z zaslišanjem [redacted] se je sodišče v zadostni meri prepričalo, da dobiček banke ni temeljil na sklepanju kreditnih poslov z valutno klavzulo, ker banka svoj dobiček ustvarja iz pribitka k obrestnim meram in svojo izpostavljenost tečajnim gibanjem regulira dnevno preko politike zaprte bilance. Zasliševanje dodatnih prič zato ni bilo potrebno. Pomembna ugotovitev je, da je napačna teza tožeče stranke, da so banke oziroma tožena stranka „kovale“ dobičke iz naslova trženja kreditov z valutno klavzulo C v CHF.
34. Obe pravnici stranki se sklicujeta na Direktivo Sveta 93/13/EGS in obširno sodno prakso sodišč posameznih evropskih držav. Sodišče najprej poudarja, da evropska Direktiva določa, kaj je nedovoljeni pogodbeni pogoj: če je v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzroči znatno neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. Pogodbeni pogoj šteje za pogoj, o katerem se stranki nista dogovorili posamično, če je bil sestavljen vnaprej in potrošnik zato ni mogel vplivati na vsebino določbe, zlasti v okviru naprej oblikovane tipske pogodbe (3. člen Direktive). Direktivo je v slovenski pravni red prevzel Zakon o varstvu potrošnikov (Ur. l. RS, št. 20/1998 do 46/2006, ZVPot) in so njena določila praktično v celoti povzela. Tako V. poglavje ZVPot (določbe 22. do 24. člena) določa, da je podjetju prepovedano postavljanje takih pogodbenih pogojev,

ki so do potrošnika nepošteni, predvidena sankcija je ničnost takih pogojev. Določilo 22. člena ZVPot se nanaša na obseg pogodbenih pogojev: to so vse sestavine pogodbe, ki jih določi podjetje, zlasti tiste, ki so določene v obliki formularne pogodbe ali splošnih pogojev poslovanja; predvsem torej tako imenovane tipske pogodbe. Ti pogoji zavezujejo potrošnika le, če je bil pred sklenitvijo pogodbe seznanjen z njihovim celotnim besedilom. Pogodbeni pogoji morajo biti jasni in razumljivi, nejasna določila pa je treba razlagati v korist potrošnika. Določilo 24. člena ZVPot primeroma našteva nepošteno pogodbene pogoje.

35. Primerjava besedila (sporne) pogodbe z zakonskimi določili narekuje ugotovitev, da je pogodbeni zapis o tem, kaj predstavlja valutna klavzula, jasen in razumljiv povprečnemu potrošniku, čeprav je na natisnjen na poslovnem papirju banke, kar je treba razumeti tudi kot vnaprej pripravljeno besedilo tožene stranke. Sama pogodba ne vsebuje takih pogojev, ki bi bili nepošteni že na prvi pogled in ki bi zato narekovali presojo, da gre za nedovoljen pogodbeni pogoj in/ali da bi ga bilo treba razlagati v korist potrošnika. Treba pa je opozoriti še na dejstvo, da je bila kreditna pogodba sklenjena v obliki notarskega zapisa in je tudi sam notar dolžan opozoriti in pojasniti potrošniku oziroma v tem primeru tožniku pomen valutne klavzule. Da to ne bi bilo storjeno, pa tožeča stranka niti ne trdi.
36. Tožeča stranka trdi, da je tožena stranka ni seznanila s tem, kako veliko tveganje prevzema s sklenitvijo kreditne pogodbe z valutno klavzulo in je s tem opustila svojo pojasnilno dolžnost. Bistvo te trditve je v tem, da tožena stranka tožnika naj ne bi opozorila na to, da lahko pride do tako velikih tečajnih razlik in s tem povečanja vrednosti anuitete, ki jo bo tožnik moral plačevati. Sodišče po oceni izvedenih dokazov ugotavlja, da je bil tožnik vsekakor seznanjen s tem, kaj valutna klavzula pomeni. Zagotovo se je zavedal tudi, da valutna klavzula pomeni, da njegova vsakomesečna anuiteta ne bo fiksni znesek, ampak da je spremenljivka, vezana na razmerje med valutama CHF in EUR. Dejstvo je, da je tožnik ob pogovorih za sklenitev kreditne pogodbe od svetovalca prejel tudi podatke v grafični obliki (priloga A 10) o tem, kako se je v daljšem časovnem obdobju gibalo razmerje valute CHF proti EUR. Sodišče šteje kot dejstvo tudi, da je bil tožnik ob sklepanju kreditne pogodbe strokovno nadpovprečno izobražena oseba, saj je že pridobil izobrazbo [redacted] kar je potrdil v zaslišanju sam. Iz tožnikovega zaslišanja nedvomno izhaja, da je sledil predavanju o pomenu spreminjanja vrednosti valut, da mu je še kako dobro znano, da tečaji niso fiksni, ampak, da nihajo. Ni nepomembno, da je imel tožnik že pred obravnavanim kreditom prav tako sklenjen gotovinski kredit z valutno klavzulo v CHF, torej je že iz prejšnjih izkušenj vedel, kako bo banka obračunavala višino vsakomesečne anuitete. Sodišče ocenjuje, da ni pomembno, če tožnik strokovno ni podrobno izobražen glede vprašanja, kateri dejavniki vse vplivajo na gibanje tečaja. Varstvo potrošnikov terja razumevanje povprečno skrbnega potrošnika, temu standardu

tožnik nedvomno ustreza in ga celo presega. Pravno odločilno je, ali je imel tožnik na voljo podatke s strani banke, da plačevanje mesečnih anuitet ne bo fiksno in kateri dejavniki vplivajo na višino in način izračuna mesečne anuitete. Sodišče ugotavlja, da je tožnik te elemente imel na razpolago in mu je banka pojasnila tiste elemente, s katerimi je v trenutku sklepanja pogodbe razpolagala.

37. Tožeča stranka ima sicer prav v svojih navedbah, da je tožena stranka strokovnjak na finančnem področju in razpolaga z več podatki, zaradi česar lahko na finančnem področju sploh opravlja svoje delo. Mogoče se je strinjati tudi z navedbo, da potrošnik zaradi tega, ker je banka strokovnjak na finančnem trgu, bolj verjame informacijam, ki jih banka predstavi. Sodišče pa se ne strinja s trditvijo, da je banka kar splošno svetovalec potrošnika, da potrošnik banko šteje za svojega svetovalca glede tega, kakšno finančno breme je sposoben glede na svoje finančne zmožnosti prevzeti in dolgoročno odplačati. Povedano drugače: če bi potrošnik banki v celoti „prepustil“, da mu odobri tak kredit, kot bi ga banka izračunala na podlagi (trenutnih) sporočenih podatkov potrošnika, bi s takim ravnanjem prepustil odločanje o svojih (dolgoročnih) finančnih obveznostih močnejši pogodbenici. Tako ravnanje ne bi ustrezalo temeljnim načelom pogodbenega odnosa in zastavilo bi se vprašanje, če bi bila taka pogodba sploh veljavno sklenjena. Zato ni mogoče sprejeti trditve (in celo očitkov) tožeče stranke, da je bil tožnik v celoti podrejena oseba v tem pogodbenem razmerju, saj velja temeljno pravilo: tožnik je ponujene pogodbene pogoje lahko sprejel ali zavrnil. Pravno in dejansko odločilno pa vsekakor je, če je banka tožniku jasno, razumljivo in brez zavajanja predstavila tiste podatke, ki so tožniku omogočali ozaveščeno privolitev v sklenitve pogodbe na podlagi celovitih informacij, ki jih je v istem trenutku banka imela in jih tožniku razkrila. Takšno ravnanje banke kot strokovno bolj informirane pogodbenice, predstavlja bistvo izpolnitve njene pojasnilne dolžnosti v pred pogodbenem postopku tudi v skladu z odločbo SEU, opr. št. C 186/16, ki razlaga pomen in način razlage 3 (1) člena Direktive.
38. Pri presoji vprašanja, če je banka tožniku v pred pogodbenem postopku ponudila vse relevantne podatke, da je mogel tožnik ozaveščeno sprejeti odločitev, da prevzema v izpolnitev prav take pogodbene pogoje, kot so zapisani v obravnavani pogodbi, mora sodišče upoštevati tudi sodno prakso SEU, posebej zadevi C-26/13 in C-186/16, ki se nanašata na razlago nepoštenih pogojev v potrošniških pogodbah, tečajnega tveganja, ki ga nosi potrošnik, razlago pojmov „v jasnem in razumljivem jeziku“ in (predvsem) na raven informacij, ki jih mora priskrbeti banka. Po stališču citiranih odločb je pomembno, da banka omogoči potrošniku seznanitev z vsemi podatki, s katerimi razpolaga v času sklepanja pogodbe (in seveda v pred pogodbenem postopku), in ki bi lahko vplivali na to, da potrošnik sprejme ozaveščeno odločitev o (dolgoročnih) obveznostih, h katerim se s sklenitvijo pogodbe zavezuje. To v konkretnem primeru pogodbenega pogoja z

- valutno klavzulo po naravi stvari vključuje razkritje vseh informacij glede spremenljivosti medsebojnih obveznosti pogodbenih strank, če pride do spremembe vrednosti tuje valute in posledic tega na višino pogodbene obveznosti potrošnika oziroma nastop znatnega neravnotežja pogodbenih obveznosti.
39. Sodišče mora tako presoditi, če je banka v pred pogodbenih pogajanjih tožniku dovolj jasno pojasnila, da pogodbena določila vključujejo valutno klavzulo, kaj to pomeni za višino tožnikovih obveznosti v času izpolnjevanja pogodbe, če in kako se bodo te spreminjale, kakšen je vpliv spremenljivosti obveznosti v roku 15 let časa izpolnjevanja pogodbe, kako bo tekom izpolnjevanja tožnik obveščen o morebitnih spremembah svojih obveznosti, in tudi: kakšna so pričakovanja glede spremenljivosti obveznosti na podlagi informacij, ki jih je banka v danem trenutku (ob sklepanju pogodbe) imela glede predvidene višine spremenljivosti tečajnega razmerja CHF proti EUR. V tem je pravzaprav bistvo in največja teža tožbenih očitkov: da tožena stranka ni posredovala informacij tožniku, da bi bilo mogoče tekom izpolnjevanja pogodbenih obveznosti (odplačevanja kredita), da se tečajno razmerje CHF/EUR spremeni za tako pomembno razliko v primerjavi razmerjem CHF/EUR, kot je veljalo v trenutku sklenitve pogodbe in naprej, da je banka „vedela“, da lahko pride do tako velike spremembe valutnega razmerja, pa je to tožniku zamolčala in ga prepričala v ugodnost pogodbenih pogojev s poudarjanjem „trenutno“ veljavnega tečajnega razmerja in ugodno obrestno mero oziroma „zavajajočim“ oglaševanjem.
40. Pojasnilna obveznost je izraz spoštovanja načela vestnosti in poštenja kot temeljnega načela v pogodbenih razmerjih. Gre za splošno obveznost pri vseh vrstah pogodb. Njena bistvena sestavina je dolžnost sopogodbenika opozoriti na zmoto o okoliščinah, ki so pomembna za uresničitev njegovega izpolnitvenega interesa, zato je obseg pojasnilne dolžnosti odvisen od vrste pogodbe in tipičnih izpolnitvenih ravnanj (primerjaj sodbo VSRS II Ips 40/2014). Glede obveznosti izpolnitvene dolžnosti je v konkretnem primeru treba uporabiti že citirana določila ZPotK, predvsem o obveznostih banke do potrošnika, kako mora biti seznanjen z vsemi pogoji kreditne pogodbe (6. člen) ter do sedaj predstavljeni odločbi SEU, ne pa tudi ostalih odločb SEU, na katere se tožeča stranka sklicuje, ker se ne nanašajo na razlago takih pogodbenih razmerij, kot je obravnavano, pa tudi ne na razlago Direktive.
41. Glede tožnikovih očitkov o tem, da je banka izpostavljala najnižjo ugodno obrestno mero in da mu je zamolčala dolgoročno izpostavljenost zaradi tveganja, ki ga predstavlja dolgoročno odplačevanje kredita z valutno klavzulo, sodišče ugotavlja, da je iz kreditne pogodbe povsem jasno in nedvoumno razvidno, da tožnik jemlje dolgoročni stanovanjski kredit, ki se ga je zavezal plačevati 180 mesecev, torej 15 let. Po naravi stvari to pomeni, da mora povprečno ozaveščen

potrošnik ob prevzemanju tako dolgoročne obveznosti sam razmisliti, kakšno tveganje v 15 letih odplačevanja kredita z valutno klavzulo nase prevzema. Za ustrezno oceno tega tveganja mu je banka dolžna sporočiti podatke, s katerimi razpolaga in ki lahko vplivajo na njegovo oceno tveganja.

42. Sodišče ugotavlja, da sta obe pogodbeni stranki s sprejemom valutne klavzule v pogodbi pristali na to, da se lahko valutno razmerje med CHF in EUR v 15 letih tako spreminja, da bo bodisi tožnik plačal bistveno več (kar tožnik trdi in kar kaže trenutno valutno razmerje) ali pa bo na drugi strani banka prejela nominalno vračilo denarja v EUR-ski protivrednosti bistveno manj, kot ga je tožniku posodila, če bi se valutno razmerje med CHF in EUR spremenilo v korist močnejšega in torej več vrednega EUR-a. Do takšnega povečanja vrednosti EUR-a je prišlo v obdobju izvrševanja pogodbe, res da le v nekaj mesecih, vendar to dokazujejo predloženi pregledi vplačil (priloga B6, B24). Primerjava dejanskih vplačil tožnika z amortizacijskim načrtom (priloga B21) povsem jasno dokazujejo, da je bila projekcija tožene stranke konstantno višanje anuitete v EUR-ski protivrednosti ob istočasno istem znesku v CHF za celotno časovno obdobje. Ta ugotovljena razlika po eni strani prikazuje bistvo valutne klavzule, po drugi strani pa brez dvoma zanika trditve tožeče stranke, da s sklenjeno kreditno pogodbo nista obe stranki prevzeli nase enakovrednega tveganja. Res sicer preračun celotnih vplačil trenutno kaže, da je tožnik plačal bistveno višjo EUR-sko protivrednost prejetega denarja, kot ga je tožena stranka njemu izplačal v enkratnem znesku. Vendar pa izvrševanje kreditne pogodbe še ni zaključeno in tudi v nadaljnjih letih ni mogoče predvideti, kako se bo valutno razmerje CHF proti EUR gibalo. Trenutno stanje menjalnega tečaja ECB kaže, da se je tečajno razmerje v letih 2008 do 2015 gibalo v smeri povečanja obveznosti tožnika v EUR protivrednosti, po letu 2016 pa ponovno prihaja do spremembe tečajnega razmerja tako, da se tožnikova obveznosti v EUR protivrednosti približuje začetnim vrednostim anuitete.

43. Sodišče ugotavlja, da je bil tožnik v pogovorih pred sklenitvijo same kreditne pogodbe seznanjen s tveganji, katere prinaša tako valutna klavzula kakor tudi spremenljiva referenčna obrestna mera. Sodišče namreč sprejema kot dejstvo, da je prav tožnik sam podpisal izjavo kreditojemalca dne [redacted] 2008 (priloga B10 v izvorniku), saj tožnik ni predložil nobenega takšnega dokaza, ki bi omogočal drugačno presojo in je celo v lastni izpovedi povedal, da dopušča možnost podpisa te izjave, le da se je ne spomni. Sodišče ugotavlja, da je izjava napisana v jasnem in razumljivem jeziku, da je skladna z določili same kreditne pogodbe. Nepomembno je, da ta izjava vsebuje pod navedbo domače valute „slovenski tolar“, ker vsebuje tudi opozorilo, da je od 1.1.2007 domača valuta euro (Zakon o uvedbi eura, Ur. l. RS, 114/2006, ZUE) in gre očitno za uporabo starejšega

obrazca, ki pa na samo vsebino, razumljivost in izpolnjevanje pojasnilne dolžnosti ne vpliva. Pa četudi takšne (dodatne) izjave ne bi bilo, je že zapis v sami kreditni pogodbi jezikovno povsem jasen in zapisan tako, da ga mora razumeti tudi povprečni potrošnik.

44. Tožnik sam je povedal, da se je pri bančnem svetovalcu pozanimal, kaj bi se lahko zgodilo glede nihanj tečaja in dobil podatek, da predvidevajo zgolj manjša nihanja, ob tem pa mu je svetovalec povedal še, da se tudi pri prejšnji pogodbi „ni zgodilo nič“. Sodišče takšno izraženo tožnikovo zanimanje za predvidevanja tečajnih gibanj ocenjuje kot potrebno skrbnost potrošnika, da se je tudi sam pozanimal, kakšnemu tveganju se izpostavlja, ko sklepa kreditno pogodbo z valutno klavzulo. Pa ne samo to: tožnikova vprašanja po prepričanju sodišča povsem jasno kažejo, da je tožnik ozaveščen potrošnik, ki iz lastnega znanja dobro ve, kakšne vpliv imajo na dogovorjene obveznosti tečajne razlike. Iz tožnikovega zaslišanja pa sodišče ugotavlja še, da je bil tožnik notranje pomirjen ob sklepanju kreditne pogodbe, kar je treba razumeti, da je imel v času odločanja za sklenitev kreditne pogodbe dovolj vedenja in informacij, da se je zavestno odločil za sklenitev takšne pogodbe, kakor je bila sklenjena. Z drugimi besedami to pomeni, da je tako od banke kakor tudi iz lastnega znanja vedel vse tiste okoliščine, ki vplivajo na njegovo izpolnitev sklenjene pogodbe. Hkrati to pomeni, da je tudi od banke dobil zadosti informacij, da je lahko sklenil natančno takšno pogodbo, s takšno vsebino, kakor jo je in nase prevzel dolgoročne obveznosti. To nadalje pomeni še, da je banka izpolnila svojo informacijsko obveznost, da je imela sklenjena kreditna pogodba dopustno kavzo in da jo je toženec sklenil s polnim zavedanjem prevzetih obveznosti. Drugačni argumenti tožeče stranke se po izvedenih dokazih in njihovi oceni izkažejo kot netočni, nepravilni in jih mora zato sodišče zavrniti.
45. Sodišče še opozarja na izpoved priče [REDACTED] da so imeli svetovalci vsak teden kolegije, na katerih so bili opozorjeni, da morajo strankam pojasniti, kaj pomeni preračun v tujo valuto, kakšna je obrestna mera in kako lahko spremljajo gibanje tečajev. Svetovalci banke niso bili posebej vzpodbujani k ponujanju kreditov z valutno klavzulo CHF/EUR, vedno so morali ponuditi tudi kredit v domači valuti. Tudi v drugem zaslišanju je priča vztrajala pri že povedanem, predvsem pa pri pojasnilu, da s konkretnim pogodbenim razmerjem ni bila seznanjena. Dodatno je pojasnil, da so imeli bančni uslužbenci dostop do informacij BS preko internih spletnih strani, ni pa seznanjen s tem, koliko je kateri izmed uslužbencem te informacije spremljal in jih posredoval bankam. Sodišče ugotavlja, da priča [REDACTED] tudi po drugem zaslišanju ni povedal takih dejanskih okoliščin, ki bi lahko vplivale na presojo pravno odločilnih okoliščin.
46. Tožeča stranka posebej poudarja, da je imela banka na razpolago več (in celo vse) informacije, da je v prihodnosti pričakovati bistveno spremembo tečajnega razmerja CHF/EUR v korist večje vrednosti CHF, pa je te tožniku (in splošno

kreditojemalcem) zamolčala. Sodišče po oceni izvedenih dokazov ugotavlja, da tožeča stranka te svoje trditve ni dokazala. Sklicevanje tožeče stranke na opozorila BS, posebej Poročilo o finančni stabilnosti, junij 2005 (priloga A13) in obvestila BS o neustreznem kreditiranju v tuji valuti in s tem izpostavljanju tržnemu tveganju in opozorila, ki jih je BS izdala (priloge A6 do A8), so ravnanje najvišje bančne institucije in njihovega regulatorja na splošni ravni. Sodišče najprej poudarja, da je bilo opozorilo BS namenjeno vsem bankam in hranilnicam, kar je razvidno že iz samega naslova. V teh opozorilih BS opozarja, da je opazila porast kreditiranja prebivalstva v tuji valuti, torej z valutno klavzulo. Zato je izdala opozorilo, da morajo banke pri prodaji tovrstnih kreditov biti še posebej pozorne in skrbne ter seznaniti komitente z vsemi tveganji, ki jih produkti prinašajo. Opisano je celo postopkovno, kako naj banke ravnajo pri seznanitvi potencialnih kreditojemalcev. Kot je razumeti izpoved [redacted] so bili bančni uslužbenci na ta opozorila BS opozorjeni na tedenskih sestankih, lahko so jih prebrali na internih spletnih straneh. Iz besedila opozoril, predvsem pa iz Poročila o finančni stabilnosti je razvidno, da je regulator (BS) opozarjal poslovne banke na njihove dolžnosti glede vzdrževanja bančnih bilanc, potrebnega uravnoveženja njihove lastne izpostavljenosti valutnim tveganjem in seveda na dolžnostno ravnanje bank pri sklepanju kreditnih poslov s kreditojemalci, ko so kreditne obveznosti dogovorjene z valutno klavzulo, torej na izpolnitev pojasnilne dolžnosti.

47. Eno bistvenih vprašanj je, ali je tožena stranka v času pred pogodbenih pogajanj imela na razpolago informacije o tem, da se bo tečajno razmerje CHF/EUR v naslednjih letih bistveno spremenilo v smeri večje vrednosti CHF v razmerju do EUR, pa je te informacije tožniku zamolčala. Sodišče ugotavlja, da je bila tožena stranka zagotovo opozorjena s strani regulatorja BS na verjetnost apreciacije CHF v razmerju do EUR in na to, da mora svojo pojasnilno dolžnost kreditojemalcem podrobno v tem okviru izpolniti. To dokazuje zgoraj citirano Poročilo o finančni stabilnosti in opozorila.
48. Na vprašanje, če je banka imela podatke, za koliko se bo spremenilo tečajno razmere CHF/EUR in kdaj, sodišče odgovarja odklonilno. Res je banka strokovna institucija, ki dnevno spremlja gibanje tečajnih razmerij, res ima zaposlene strokovnjake, ki lahko na podlagi preteklih, večletnih in dnevnih podatkov o gibanju tečajnih razmerij, gospodarskih in političnih dogodkov, podajo oceno o tem, da je pričakovati spremembe tečajnih razmerij v smeri povečanja in/ali znižanja. Toda: gre za oceno in napoved. Če se je uresničila in kdaj, se po naravi stvari ugotavlja za nazaj in glede na odziv trga na posamezne gospodarske in politične dogodke in odziv drugih finančnih institucij ter tudi ravnanja finančnih posrednikov. Tako pojasnilo je sodišče prejelo [redacted] ki mu pritrjuje tudi na podlagi drugih dokazov ter splošno znanih okoliščin, ki so razvidne iz javno dostopnih podatkov, npr. strokovnih prispevkov ekonomistov. Pa ne samo to: dnevne informacije javnih medijev o gospodarskih dogodkih, političnih

dogodkih, gibanju tečajnih vrednosti (ipd.) omogočajo povprečnemu potrošniku seznanitev tako z dogajanjem, kot tudi z razlogi, ki so do dogodkov privedli. Povprečni potrošnik je pri vsakodnevnem poslovanju seznanjen z delovanjem trga in je zato treba šteti kot del pridobljenih izkušenj, ker je pridobljen že pri vsakodnevnem poslovanju za lastne potrebe: nakup vsake dobrine, katere cena ni regulirana (npr. gorivo za kurjavo, neregulirana cena bencina, pa tudi cene nepremičnin). Sodišče zato izhaja iz vsakodnevnega življenja in ravnanja potrošnika, ki je seznanjen s tem, da so cene dobrin spremenljive in odvisne (vsaj) od ponudbe in povpraševanja.

49. Za banko velja, da ima znanja in informacij za oceno tečajnih nihanjih več, saj je strokovnjak, dostop do dnevnih informacij je bistveno lažji in bolj usmerjen. Kljub temu je sodišče prepričano, da banki ni mogoče pripisati takih sposobnosti, da bi lahko za obdobje več let pravilno (ali z napako odstotka ali dveh) napovedala gibanje tečajnega razmerja CHF/EUR. Kot je pojasnil [REDACTED] gre za ugibanja in napovedi, ki se lahko uresničijo ali pa ne, uresničitev je odvisna od preveč dejavnikov, da bi mogla biti zanesljiva. Sodišče meni, da ni razumno bankam naložiti obveznosti, da kreditojemalcem predstavijo vse elemente, ki v globalnem dejanskem in teoretičnem finančnem svetu vplivajo na to, kako se bo lahko gibal neko tečajno razmerje in da tudi odločbe SEU ni razumeti v tej smeri, kljub poudarjeni skrbi za varstvo potrošnika. Sodišče je prepričano, da banka take dolžnosti nima, ker bi s tem lahko mnogo bolj zavedla povprečnega potrošnika, ko bi mu razlagala (vse) pretekle podatke in teoretične podlage, ki vplivajo na oblikovanje tečajnih razmerij.
50. Nadaljnje vprašanje je, če bi bila banka dolžna predstaviti teoretično možnost spremembe tečaja, ki bi npr. vsebovala 10% ali 20% spremembo tečajnega razmerja. Sodišče podaja enak odgovor: tak prikaz bi bil lahko prav tako zavajajoč, ker ne bi temeljil na realnih podatkih. Veliko bolj realno je, da banka kreditojemalcu predstavi gibanje tečajnih razlik v preteklosti za približno enako časovno obdobje, kot je predvidena doba odplačevanja kreditne obveznosti. Pri tem pa mora pojasniti, da gre za pretekle dogodke in da ne more zagotoviti, da bo tako gibanje tečajnega razmerja tudi vnaprej ter podati razumljivo pojasnjeno oceno pričakovanja gibanja tečajnih razmerij.
51. Prav to je tožena stranka v razmerju do tožnika storila. Tožniku je pojasnila: trenutno tečajno razmerje, po katerem tečaju se bo v času odplačevanja kredita obračunavala medsebojna obveznost, kakšna so bila gibanja tečajnega razmerja CHF/EUR v preteklih letih (prikazala mu je graf), kakšno je njeno pričakovanje na podlagi trenutnih razmer tečaja, kaj vpliva na oblikovanje obrestne mere, kaj je

[REDACTED]

spremenljivi del obresti in kaj fiksni, predložila mu je anuitetni načrt odplačevanja, ki je temeljil na trenutnem tečajnem razmerju. Iz tožnikove lastne izpovedi izhaja, da se je tožnik pozanimal o pričakovanjih glede sprememb tečajnega razmerja, banka mu je podala svoja pričakovanja in ocene.

52. Sodišče poudarja in se sklicuje na že podano obrazložitev o tem, da je imel tožnik na voljo vse potrebne informacije in da se je zavestno odločil za sklenitev pogodbe z valutno klavzulo. K temu je treba dodati še, da je tožena stranka tožnika redno obveščala o spremembi mesečne anuitete (priloge B25 do B39) in hkrati ta obvestila vsebujejo tako spremembo višine obrestne mere, kakor tudi spremembo višine vsakomesečne anuitete. Obvestila vsebujejo tudi spremenjeno vrednost tečaja in opozorilo, kako je banka na voljo za dodatne informacije. Sodišče tudi tu ugotavlja, da je banka redno izpolnjevala svojo obveznost obveščanja tožnika o višini novonastalih obveznosti in mu ponujala možnost dodatnih informacij.
53. Približno sedem let po sklenjeni kreditni pogodbi (od 2008 do 2015) se je bistveno spremenilo valutno razmerje med CHF in EUR. Zaradi tega se je tožnikova obveznost, ki jo seveda plačuje v domači valuti, vendar preračunano v tujo valuto, bistveno povečala. Ravno ta element pa je srž problema in trditev tožeče stranke, zakaj naj bi bila sklenjena kreditna pogodba nična. Sodišče tej trditvi odgovarja in ponavlja, da je v naravi valutne klavzule ravno možnost spremembe višine obveznosti, ki se plačuje v domači valuti. Zato je po prepričanju sodišča v prvi vrsti treba odgovoriti na vprašanje, ali je kreditjemalec, torej tožnik, moral in mogel pričakovati, da se lahko v času izpolnjevanja kreditne pogodbe kaj spremeni tudi njemu v škodo. Odgovor na to je pritrdilen. Pri tej oceni sodišče izhaja iz tožnikove lastne izpovedi in iz njegovega ravnanja tekom izpolnjevanja pogodbe. Tožnik sam je namreč povedal, da se je že ob razgovorih pred sklenitvijo obravnavane pogodbe pri bančnem svetovalcu pozanimal, do česa lahko tekom izpolnjevanja pogodbe pride. Sodišče to razume kot tožnikovo zavedanje, da se izpostavlja tveganjem spremembe valutnega razmerja med CHF in EUR. V času izpolnjevanja pogodbe je tožnik večkrat prišel na banko in se pozanimal, ali je primerno, da zaprosi za spremembo pogodbe v EUR-sko. Tudi takšno tožnikovo ravnanje sodišče razume kot skrb zaradi tveganja, ki mu je bil izpostavljen zaradi valutne klavzule v obravnavani pogodbi. Ni mogoče prezreti, da je od leta 2008 naprej prišlo do pojava svetovne gospodarske krize, ki se je nekaj let kasneje pojavila tudi v slovenskem gospodarskem prostoru. Tudi iz predloženih tečajnic in seznama tožnikovih plačil je razvidno, da je v kasnejših letih prišlo do večjega nihanja vrednosti med CHF in EUR, kar je tožnik nedvomno zaznal. Nasvet bančnega svetovalca, da se konverzija pogodbe „ne izplača“ in da bodo s tem nastali samo večji stroški, ni in ne more biti pravno upošteven argument, zaradi katerega se tožnik za konverzijo kreditne pogodbe v EUR-sko ni odločil. Dejstvo je, da je tožnik ves čas izvrševanja kreditne pogodbe imel kadarkoli možnost zahtevati konverzijo pogodbe iz kreditne pogodbe z valutno klavzulo v kreditno

pogodbo z domačo valuto. Tožnik te opcije ni izkoristil, odločitev pa je bila izključno njegova. Nasvet bančnega svetovalca, da naj se takšno ravnanje ne bi izplačalo, ker bodo s tem nastali dodatni stroški, je res lahko nasvet strokovnjaka, vendar je hkrati nasvet uslužbenca kreditodajalca. Tožnik kot kreditjemalec pa je imel na razpolago možnost spremembe kreditne pogodbe. Tožnik je imel možnost izdelati preračun, koliko bi znašali stroški konverzije in na drugi strani, koliko se povečujejo mesečne anuitete zaradi valutne klavzule in na ta način bi se lahko sam prepričal o tem, ali se konverzija „splaća“ ali ne. Očitno pa se je sam odločil za to, da možnosti konverzije ne bo izkoristil, s tem pa se je po lastni odločitvi še naprej izpostavljaval valutnemu tveganju. To pa se je v letu 2015 izkazalo kot visoko tveganje, saj je prišlo do občutne spremembe tečaja razmerja med CHF in EUR. Vendar ob vseh ostalih pojasnjenih in ugotovljenih okoliščinah takšna sprememba tečaja ne predstavlja razlogov za ugotovitev ničnosti kreditne pogodbe.

54. Posebej glede elementov oderušnosti sodišče opozarja na že podano obrazložitev glede tega, da sta obe pogodbeni stranki prevzeli tveganja s sklenjeno kreditno pogodbo z valutno klavzulo. Šele ob končnem poplačilu do mogoče opraviti tak izračun, ki bo pokazal in ponudil vse podatke, koliko je katera stranka drugi stranki plačala v EUR vrednosti. Za oderušnost in posledično ugotovitev ničnosti morajo biti izpolnjeni tako objektivni kot subjektivni pogoji (119. člen OZ). Tožeča stranka sicer trdi, da naj bi tožena stranka izkoristila tožnikovo stisko, ker je kredit potreboval za ureditev premoženjskih razmerij v družini in stanovanjskega problema. Sodišče ugotavlja, da ta navedba ne ustreza pravnemu standardu, kot ga sodna praksa razume za „težko premoženjsko stanje“; tožeča stranka tudi ni ponudila drugih dokazov, kot tožnikovo zaslišanje. Tožnik pa ni povedal drugega v zvezi s tem, kot razloge, zakaj je kredit potreboval. Nič ni povedal o tem, da bi bil njegov premoženjski položaj težak v smislu pravnega standarda. Glede subjektivnih elementov oderušnosti (nezadostna izkušnost, lahkomiselnost, odvisnost) sodišče ponavlja, da je tožnik nadpovprečno izobražen potrošnik, imel je voljo vse v trenutku odločanja za sklenitev pogodbe znane elemente za oceno tveganja, ki se mu izpostavlja s sklenjeno kreditno pogodbo z valutno klavzulo. Posebej pomembno pa je, da je imel tožnik možnost odločanja, kakšno kreditno pogodbo bo sklenil. Tožnik sam namreč priznava, da mu je bila ponujena tudi kreditna pogodba v eurih, torej domači valuti. Imel je na voljo možnost izbire, ali bo sklenil pogodbo z valutnim tveganjem z nižjo obrestno mero ali pogodbo v domači valuti, ki pa je bila „dražja“ zaradi višje obrestne mere. Tožnik sam trdi in izpoveduje, da je bil odločilni dejavnik pri odločitvi za prav takšno pogodbo, kot jo je sklenil, višina obrestne mere in s tem višina obveznosti, poleg trenutno ugodnega tečajnega razmerja med CHF in EUR. Že samo ta trditev in izpoved tožnika pa odgovarja tudi na vprašanje, ali je tožena stranka kakorkoli izkoristila tožnikovo neznanje in stisko. Odgovor sodišča na to je odklonilen. Tožnik je imel možnost izbire in na razpolago vse potrebne, v tistem trenutku

znane elemente obema strankama, sam se je odločal o načinu ureditve premoženjskih razmer v družini in ureditve lastnega stanovanjskega problema in pri tem ni bilo nobenega odločilnega vpliva tožene stranke. Zatrjevani elementi oderušnosti niso podani.

55. Sodišče ugotavlja po izvedenem dokaznem postopku in oceni vseh dokazov, da je tožena stranka to svojo obveznost v konkretnem primeru izpolnila in se pri tem sklicuje na že podano obrazložitev. Še enkrat je treba poudariti, da sama kreditna pogodba vsebuje vse tiste elemente, ki jih ZPotK izrecno zahteva in predpisuje. Izjava kreditojemalca, da je seznanjen s pomenom valutnega tveganja in z določanjem efektivne obrestne mere, ni obvezni sestavni del kreditne pogodbe. Ta izjava kaže na ravnanje tožene stranke kot močnejšega sopogodbenika glede na njeno strokovnost (na katero se tožnik v izpovedi sklicuje), da se je zavedala svoje dolžnosti in da jo je tudi izpolnila. Tožena stranka je vendarle banka, ki se v okviru svoje osnovne dejavnosti ukvarja tudi z dajanjem kreditov, iz česar ustvarja svoj dohodek zaradi pribitka k obrestni meri. Zato je po naravi stvari po eni strani močnejša stranka v pogodbenem razmerju, saj se šteje za strokovnjaka na finančnem področju, po drugi strani pa je njen osnovni interes v tem, da posojena sredstva dobi vrnjena brez nepotrebnih dodatnih stroškov in tveganj. To pa je treba razumeti tudi v smislu, da banka preveri kreditno sposobnost in sposobnost vračanja kredita, torej plačevanja dogovorjenih mesečnih anuitet s strani kreditojemalca tako, da ne bo ogrozila niti svojih dohodkov in prejemanja posojenega denarja, kakor na drugi strani tudi ne sposobnosti kreditojemalca, da bo kredit lahko vračal, ne da bi bil eksistenčno ogrožen (dokazov o eksistenčni ogroženosti tožnika tožeča stranka sploh ni ponudila). Sodišče ocenjuje, da je tudi v konkretnem primeru banka zadostila tem standardom, ko je preverila kreditno sposobnost kreditojemalca in ko mu je tudi predstavila, kakšna bo njegova obremenitev z vračanjem kredita. To logično izhaja iz podatkov, ki jih je banka želela od tožnika in ki so razvidni iz predloga za odobritev kredita (priloga B9) in iz tožnikove izpovedi, koliko pogovora je bilo namenjeno ravno temu, da je pridobival informacije, za kateri kredit naj se odloči. Iz tožnikove izpovedi sodišče ugotavlja, da se je tožnik zanimal tako za kredit z valutno klavzulo kakor tudi za EUR-ski kredit, kar po oceni sodišča nedvomno kaže na to, da se je zavedal tveganja z valutno klavzulo. Hkrati to potrjuje tudi oceno sodišča, da je tožnik nadpovprečen potrošnik glede zavedanja o tveganjih s sklepanje kreditne pogodbe z valutno klavzulo. To pa hkrati govori v prid temu, da se je tožnik zavestno odločil za prav tak kredit z valutno klavzulo in to tako na podlagi lastnega znanja kakor tudi na podlagi informacij banke.
56. Očitek tožeče stranke o zavajajočem ponujanju kreditov in v zvezi z nadaljnjo trditvijo, da gre za „toksični kredit“ po presoji sodišča ni utemeljen. Res je bilo v pogovorih pred sklenitvijo kredita precej govora o tem, zakaj je kredit z valutno klavzulo bolj ugoden in tožnik je dobil odgovor, da je to zaradi tečaja vrednosti

med CHF in EUR in zaradi ugodnejše obrestne mere. Hkrati mu je bilo ponujeno in pojasnjeno, kakšni so pogoji kredita v EUR-ih. Življenjsko logično je, da se je tožnik odločil za kredit z valutno klavzulo, ker je bila obrestna mera bistveno nižja, kar je takrat pomenilo, da bo vrnil toženi stranki manj denarja kot bi ga, če bi najel kredit v EUR-ih. Vendar je treba ponovno opozoriti na to, da ponujene projekcije v času pred sklenitvijo kreditne pogodbe po naravi stvari ne morejo zagotoviti niti s stopnjo možnosti, kako se bo referenčni menjalni tečaj ECB in tudi referenčna obrestna mera v obdobju 15 let spreminjala.

57. Takega strokovnega znanja in vedenja, ki bi lahko ob najetju kredita s stopnjo na primer verjetnosti odgovorilo na to vprašanje, ni mogoče pričakovati od banke niti ob oceni, da gre za strokovno inštitucijo na finančnem področju. Na gibanje tečajev namreč vpliva preveč dejavnikov, ki so izven vpliva tako banke in celo izven vpliva države, da bi bilo mogoče predvideti, če drži ocena o minimalnem gibanju tečaja CHF proti EUR v okviru nekaj odstotkov. V tistem časovnem obdobju, ko se je sklepala kreditna pogodba, pa je tožena stranka korektno, v skladu s trenutnim stanjem in stanjem za nekaj let nazaj, prikazala gibanje tako vrednosti razmerja CHF proti EUR, kakor tudi gibanje obrestnih mer, ki so pogodbeno določene. V tem ravnanju zagotovo ni nobenega zavajajočega ravnanja tožene stranke. Ko je v danem trenutku ponujala kredit z valutno klavzulo v protivrednosti CHF, je bil ta kredit glede na dejanske razmere nedvomno najbolj ugoden za potrošnika. Nikoli v nobenem letaku in tudi v razgovoru s tožnikom pa tožena stranka in njeni uslužbenci niso tožniku zagotavljali, da bo takšno stanje trajalo tudi vnaprej in da ne bo sprememb. Celo nasprotno: tožnik je bil izrecno opozorjen, da lahko pride do nihanj vrednosti tečaja CHF proti EUR v času trajanja pogodbe.

58. Glede letaka „Stanovanje ali stanovanjska hiša so sanje vsakega Slovenca“ (priloga A9) sodišče vztraja pri že podani ugotovitvi, da ni utemeljen očitke tožeče stranke, da gre za zavajajoče oglaševanje v rubriki „Posebna ugodnost - večvalutni kredit“. Pod tem naslovom je jasno napisano, da gre za kredit z minimalnim valutnim tveganjem, kar mora biti povprečnemu potrošniku razumljivo v smislu, da neko tveganje obstaja in da nikakor ne gre za tako imenovan varen kredit. Nadaljnje opozorilo, da je menjava oziroma sprememba kreditne pogodbe mogoča vsake tri mesece in ponovno opozorilo, da si komitent s tem zagotovi najnižjo možno stopnjo valutnega tveganja, po prepričanju sodišča vsebuje hkratno opozorilo, da določeno tveganje pri valutnem kreditiranju nedvomno obstaja (jezikovna razlaga, logični nasprotni argument) in da si komitent po lastni presoji tveganje spreminja in ga s tem znižuje tako, da spreminja kreditne pogoje (valuto kredita). Če ob tem ni dodatnega opozorila, da z menjavo valute kreditiranja in spremembe kreditne pogodbe nastanejo dodatni stroški, še ni mogoče govoriti o zavajajočem oglaševanju. Sodišče ocenjuje, da ta letak zagotovo z izborom besed, ki so uporabljene, predstavlja opozorilo, da tveganje

pri večvalutnem kreditu obstaja. Ta ocena temelji na zapisu, da banka ponuja najnižje možno tveganje, kar po naravi stvari pomeni, da je tveganje lahko tudi večje. Kot je bilo že ugotovljeno, tožnik ni zaprosil za konverzijo kreditne pogodbe v domačo valuto.

59. Nejasno ostaja, kaj želi tožeča stranka doseči s očitkom, da je šlo za „toksični kredit“ in za zavajanje tožnika kot laične nasprotne stranke. Svojega očitka o toksičnosti kredita tožeča stranka ni bolj jasno obrazložila, sodišče pa lahko le sklepa, da se ta njen očitek nanaša na samo valutno klavzulo. Zato še enkrat poudarja, da je valutna klavzula v pozitivno pravni zakonodaji dovoljena in da po svoji naravi predstavlja tveganje za bistveno spremembo medsebojnih obveznosti, ker sta se pogodbenici tako dogovorili, medsebojne obveznosti pa je treba izpolniti (temeljno načelo, 9. člen OZ).
60. Glede navedb tožeče stranke, da je tožnik laična in nevedna oseba in da je bil zaveden z agresivnim in zavajajočim oglaševanjem tožene stranke se sodišče sklicuje na že podane ugotovitve in obrazložitve, ki temeljijo na izvedenih dokazih. Tožnik je zagotovo dovolj strokovno izobražena oseba, zagotovo dosega in presega standard povprečnega potrošnika in zagotovo je imel na voljo vse potrebne informacije za ozaveščeno privolitev v sklenitev takšne pogodbe, kakor jo je sklenil. Mikavnost odplačevanja kredita pod trenutno ugodnejšimi pogoji zaradi trenutno ugodnega valutnega tečaja, ki se lahko spremeni, zaradi trenutno ugodnih obrestnih mer, ki se lahko spremenijo, je zavestno tveganje, ki je bilo korektno predstavljeno in ki je predstavljajo tveganje za obe pogodbeni stranki. V delu, ko tožeča stranka v svojih navedbah očita, da ni bil tožnik sposoben razumeti razlage in pomena tveganj, pa sodišče odgovarja, da je tožnik popolnoma poslovno sposobna oseba, da je bil ustrezno strokovno izobražen in opremljen z informacijami, in tovrstni očitki tožeče stranke ne morejo predstavljati resne in pravno odločilne trditvene podlage za presojo v tem sporu. Že samo tožnikovo zaslišanje in njegova izpoved namreč takšne navedbe v vlogah kategorično zanika.
61. Glede listinskih dokazov, ki sta jih pravdni stranki predložili v ponovljenem sojenju: letna poročila tožene stranke za leta 2006, 2007 in 2008 (priloge A 21 do 23), letno poročilo [redacted] za leti 2006 in 2008 (prilogi A24 in A25), Poročilo o finančni stabilnosti, strokovni članki, maj 2007 (priloga A26), pravno mnenje „Kreditne pogodbe v švicarskih frankih“ (priloga B75) ekonomsko mnenje „Kredit v švicarskih frankih“ (priloga B76-1), strokovni članek Jožeta Kristana (priloga B 76-2), in letna poročila tožene stranke za leta 2009, 2011, 2013 in 2015 (priloga B77 do 80) sodišče ugotavlja, da vsebujejo pravna mnenja in finančne podatke, ki pa ne vplivajo na dejanske ugotovitve sodišče glede pravno odločilnih vprašanj v tem sporu. Letna poročila ne izkazujejo podatkov, ki bi prikazovala drugačne ugotovitve sodišča, kot jih je ugotovilo iz zaslišanja [redacted] [redacted] da ima tožena stranka zaprto finančno bilanco in tečajna tveganja

dnevno kontrolira ter uravnava. Strokovni članki in mnenja so (tudi) posledica velike odmevnosti problematike kreditov z valutno klavzulo v švicarskih frankih v slovenski splošni in strokovni javnosti. Sodišče jih je upoštevalo na ravni splošnega razmišljanja in presoje spornih pravnih vprašanj, presoje spora pa na njih ne more utemeljiti, ker za obravnavani primer ne vsebujejo dejanskih pravno odločilnih podatkov. Na navedbe strank, ki se na predložene listine sklicujeta kot dokaz za svoje trditve, je zato odgovor vsebovan v dosedanji obrazložitvi.

62. Sodišče ostale navedbe pravnih strank ocenjuje kot pravno neodločilne za presojo v tem sporu, zato se do njih posebej ne opredeljuje, ampak je odgovor nanje vsebovan v podani obrazložitvi. Sodišče se tudi ne opredeljuje do obsežne tuje sodne prakse, ki sta jo predložili obe stranki, ker stališča tujih sodišč v konkretnih pravnih zadevah za slovensko sodišče niso zavezujoča in ker ni mogoče ugotoviti, ali so dejanski stanovi v zadevah primerljivi. Do teh predloženih listinskih dokazov se sodišče zato ni izrecno opredelilo.
63. Sodišče je ugotovilo, da noben očitek tožeče stranke, ki ga uveljavlja v okviru zahtevka za ugotovitev ničnosti pogodbe, ni dokazan in ni utemeljen. Tožbeni zahtevek za ugotovitev ničnosti kreditne pogodbe je zato treba zavrniti.
64. Glede zahtevka za ugotovitev neveljavnosti vknjižbe hipoteke na podlagi neposredno izvršljivega notarskega zapisa s kreditno pogodbo in zahtevka za njen izbris, sodišče ugotavlja, da tožeča stranka za ta svoj del zahtevka ni podala druge trditvene podlage, kot ničnost samega notarskega zapisa zaradi že do sedaj obrazloženih razlogov. Ta zahtevek ima materialno pravno podlago v določbi 243. člena Zakona o zemljiški knjigi (Ur. l. RS, št. 58/2003 do 14/2014, ZZK-1), ki določa pogoje za izbrisno tožbo, kadar je vknjižba določene pravice iz materialno pravnega razloga neveljavna. Sodišče je presodilo, da notarski zapis s sklenjeno kreditno pogodbo, ki je bil podlaga za vknjižbo hipoteke, ni ničen. Posledica take ugotovitve in presoje je, da niso podati razlogi, za katere tožeča stranka trdi, da bi bila vknjižba hipoteke neveljavna. To je narekovalo zavrnitev tožbenega zahtevka tudi v tem delu.
65. Sodišče je zavrglo tožbo v delu primarnega tožbenega zahtevka, s katerim je tožeča stranka postavila dajatveni zahtevek, da je dolžna toženi stranki plačati še [REDACTED] EUR, ta znesek je na zadnji glavni obravnavi znižala na [REDACTED] EUR. Tožena stranka je v tem delu tožbe ugovarjala, da tožeča stranka nima pravnega interesa za tak dajatveni zahtevek. Sodišče ugotavlja, da tožeča stranka res nima podanega pravnega interesa za tak dajatveni tožbeni zahtevek, ki ga je postavila zoper samo sebe. Tak zahtevek ima iz materialno pravnega razmerja toženka kot upnica in ne tožeča stranka kot dolžnik. V skladu s to ugotovitvijo je sodišče v tem delu tožbo zavrglo v skladu s 274. členom ZPP.

66. Sodišče je odločitev o podrednem tožbenem zahtevku pridržalo do pravnomočnosti odločitve o primarnem tožbenem zahtevku, ker je ocenilo, da je na podlagi obravnavanja mogoče zaenkrat odločiti le o primarnem tožbenem zahtevku, ne pa tudi o podrednem (314. člen ZPP).
67. Tudi odločitev o pravnih stroških je sodišče pridržalo za končno odločbo, ko bo znano, kakšen je bil celotni uspeh pravnih strank v tem postopku.
68. Sodišče pojasnjuje, da je izdajo sodbe v tem sporu pridržale do poteka ugovora proti prepisu zvočnega posnetka zaslišanja priče na zadnjem naroku za glavno obravnavo. Prepis je bil tožeči stranki vročen [REDACTED] 2018, toženi stranki pa (še) [REDACTED] 2018 in je 5 dnevni rok za vložitev ugovora tako potekel [REDACTED] 2018, ko je začel teči 30 dnevni instruksijski rok (323. člen ZPP) za izdajo pisne sodbe.
69. Sodišče ponovno pojasnjuje, da je v tem sporu za izvedbo postopka na prvi stopnji in torej tudi za izdajo sodbe z vsemi sestavinami treba uporabiti 125. člen Zakona o pravnem postopku-E (Ur. l. RS, št. 10/2017), ki določa, da se postopek, ki se je začel pred uporabo teh sprememb, konča po določbah do sedaj veljavnega zakona, (ZPP, Ur. l. RS, št. 26/1999 do 48/2015), če ni v tem istem členu določeno drugače. V drugem odstavku citiranega člena so naštet po številkah člani, ki se uporabljajo tudi za postopek, ki je bil začel pred začetkom uporabe ZPP-E. Tretji odstavek 125. člena ZPP-E določa, da se postopek, ki se je začel pred začetkom uporabe tega zakona, pred sodiščem druge stopnje in pred Vrhovnim sodiščem nadaljuje po določbah spremenjenega zakona. Citirana določba spada med končne in prehodne določbe zakonskih sprememb. Sodišče je pisni odpravek sodbe izdalo po [REDACTED] 2017, ko se spremembe ZPP-E uporabljajo za novo vložene tožbe, ne pa za to pravno zadevo, ki se je začela obravnavati pred uporabo ZPP-E. V skladu s citiranimi prehodnimi določbami je sodišče določilo 15 dnevni pritožbeni rok za pritožbo zoper to sodbo. Pritožbeni rok je določen v 333. členu ZPP, ki ni naštet med tistimi izjemami, ki se uporabljajo ne glede na čas začetka pravnega postopka. Prvostopenjski postopek se zaključi z izdajo sodbe, v kateri mora sodišče stranke tudi opozoriti na pravico do pritožbe in na rok, kot ga določa zakon, v katerem se zoper sodbo lahko pritožijo. Sodišče zato posebej opozarja pravni stranki, da v tem postopku velja določba 333. člena ZPP pred njegovo spremembo in zato tudi 15 dnevni pritožbeni rok.

PRAVNI POUK:

1. Zoper sodbo je dopustno vložiti pritožbo v roku 15 dni od dneva prejema pisnega odpravka. Pritožbo je treba vložiti pisno v dveh izvodih na naslovno sodišče, o njej pa bo odločalo Višje sodišče v Ljubljani. Pritožba mora obsegati navedbo sodbe, zoper katero se vlaga, izjavo, da se sodba izpodbija v celoti ali v določenem delu, pritožbene razloge in podpis pritožnika (355. čl. ZPP). Če je pritožba

nerazumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je treba, da bi se lahko obravnavala, jo sodišče zavrže, ne da bi pozivalo vložnika, naj jo popravi ali dopolni (336. čl. ZPP). Ob vložitvi pritožbe mora biti plačana sodna taksa. Če sodna taksa ni plačana niti v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za njeno plačilo in tudi niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je pritožba umaknjena (tretji odstavek 105 a. čl. ZPP).

2. Če stranka vloži pritožbo po pooblaščenju, mora biti ta odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit. Pritožbo, vloženo po pooblaščenju, ki ni odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, bo sodišče kot nedovoljeno zavrglo.

Ljubljana, [REDACTED] marca 2018

